

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIX (23)

No. (štev.) 39

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

1. oktobra 1970

Razvoj se nadaljuje – pojmi se čistijo

Dogodki posameznih dežel pritegajo pozornost svetovne javnosti, v kolikor je razplet povezan s celotno smerjo razpleta, ki se daje na določenih področjih. Tako lahko že dolga leta, rekli bi od druge svetovne vojne, ko je jaltška pogodba skušala razdeliti svet v dvoje velikih taborov, opažamo nenehno napredovanje svetovnega komunizma, medtem ko se sile svobodnega sveta, (največkrat po lastni krivdi) postopoma umikajo in prepuščajo položaje sovražniku, ki jih postopoma zavzema.

Ni še tako dolgo, ko bi vsak smatral za utopijo, da se lahko v neposredni bližini Združenih držav nahaja točka, ki bistveno ogroža vojaški obrambni sistem velesile svobodnega sveta. Kuba, ki je po krizi leta 1962 ostala le kot trn v peti Ameriki, v zadnjem času povzroča kar bi lahko ocenili kot gnojenje. Baza sovjetskih atomskih podmornic, ki naj bi jo gradili le 300 km od ameriškega ozemlja proti razburkati tehnici ravnanja, ki so ga državniki dolga leta trudoma gradili. ZDA ali nočejo, ali si zaradi svetovnega mnenja ne upajo direktno poseči (kot nasprotno sovjeti v aličnih primerih nič ne pomišljajo).

A če dobro pogledamo, niso ruske rakete na Kubi glavna nevarnost za svobodni svet in ni, da bi se sedaj spuščali v debato, če ZDA lahko predstavljajo ali zahtevajo ideal svobodnega sveta. Večja nevarnost je v požaru, ki se podtalno neti in ki grozi, da bo vsak trenutek grozno izbruhnil po vsem ameriškem kontinentu, zlasti južno od Río Grande.

Če pomislimo, ni mnogo razlike med *Castrovim geslom* „Iz vsake latinsko-ameriške države nov Vietnam“ in zadnjo grožnjo čilske prevratne gverile MIR (Levičarsko revolucionarno gibanje), ki je izjavilo, da bo zaneslo vso Južno Ameriko, če Allende ne bo v kongresu izvoljen za predsednika. Spomin na nam pove, da se je položaj od tedaj pa do danes bistveno spremenil. Castro je ob svojem času računal na gverilce tipa „Che“ Guevara. Ti so žalostno pronašli kajti ne okolica, ne ljudje na deželi jim niso bili naklonjeni. Tedaj je prišel preobrat, ki je pomenil novo nevarnost za ameriško demokracijo: gverila se je iz dežele preselila v mesto.

V novem okolju je prevratnost našla boljše pogoje. Levo usmerjeni univerzitetni študentje, prosuli intelektualci in raznovrstni nezadovoljenci so tvorili prve poskusne skupine, ki so se kmalu razpasle kot gobe po dežju. Dobro preštudirana in izpopolnjena taktika, ter nemoč ali bolje neizkušnost vladnih edinic na tem polju, sta gverilci poverili blišče nepremagljivosti.

A kakšna je bila reakcija okolja? Večkrat porazna. Želja po večji socialni pravičnosti je mnoge zapeljala, da so v kastrističnih gverilah pričeli gledati rešitelje vseh socialnih problemov. Vzporedno pa so odgovorne oblasti kaj malo ali nič storile, da bi bolezen premagale v kali, to je, v spremembi krivičnih socialnih struktur. Akcija na obeh poljih: z orožjem proti gverilci; s konkretnimi akcijami proti socialni krivici — je najsigurnejša pot iz velike zagate v kateri se danes nahaja večina južnoameriških vlad.

A kaj, ko so vlade le prevečkrat igrače v rokah velikih mednarodnih ekonomskih trustov, ki onemogočajo pozitivna dejanja tudi dobronamernih vlad. Kaj težko je pričakovati spoznanja krivici strani voditeljev teh imperijev. Ostane še ena rešitev: povezava teh malih, ogroženih držav v trdno gospodarsko in socialno enoto, za skupen nastop proti ekonomskemu imperializmu in proti komunistični nevarnosti.

Ideja „tretjega sveta“ (o kateri še ni izrečena zadnja beseda) v bistvu ni zgrešena. Škoda je le v tem, da jo je komunizem že preveč prevzel kot svojo in da se ji, v zgrešeni obliki, pridružujejo premnogi, morda dobronamerni, katoliški laiki in celo duhovniki. A koncept tretje poti protirdečemu

UTVARE ČILSKIH KRŠČ. DEMOKRATOV

KOMUNISTI GROZIJO Z NASILJEM PO VSEJ JUŽNI AMERIKI

Čilska krščansko-demokratska stranka je minuli teden izdelala, kakor ga sama imenuje, „juridični statut za ohranitev ustavnih garancij“ in ga predložila marksističnemu predsedniškemu kandidatu Allendeju.

Čilski krščanski demokrati zahtevajo, da Allende statut sprejme kot dodatek k čilski ustavi, po katerem naj bi bil tudi pod njegovo vlado zagotovljen pluralističen družbeni red v Čilu, dalje svoboda tiska, univerz in sploh vsega šolstva, nepolitičnost vojske itd. Z eno besedo: čilski krščanski demokrati si delajo ustvar, da bo Čilu zagotovljen nadaljnji svobodni razvoj, če bo Allende pristal na njihov „statut“.

Nadalje so objavili, da bodo v tem slučaju glasovali v kongresu 24. oktobra za njegovo predsedništvo; če pa statuta ne bo sprejel, pa ne bodo glasovali za Alessandrija, temveč se bodo glasovanja vzdržali, kar bo pomenilo, pravijo krščanski demokrati, da bo Allende označen za „antidemokratskega“ predsednika, ker bo zavladal samo s pomočjo manjšine tudi v kongresu. Krščanski demokrati, tudi če bodo glasovali zanj, ne nameravajo iti v njegovo vlado ter nameravajo tvoriti „konstruktivno opozicijo“, podpirajoč ga „v vseh zadevah, ki se bodo tikale ljudskega blagostanja.“

Allende je statut vzel v „proučitev“ in namerava njegova organizacija sredi tega tedna odgovoriti krščanskim demokratom.

Medtem so čilske levčarske skupine in organizacije, skupno s terorističnimi gverilskimi skupinami, organiziranimi v tkim. MIR (Movimiento de Izquierda Revolucionaria), že razvile podtalen teror med nrehivalstvom in širijo grožnje proti Alessandrijevemu pristašem in proti vsem demokratskim organizacijam, skupinam in posameznikom, za

kateri menijo, da bi mogli vplivati na čilsko javno mnenje in kakor koli škodovati Allendejevemu vladanju.

Kakor povsod, tako so se komunisti tudi v Čilu najprej vrgli na miniranje svobodnega tiska. Uredniki čilskih časopisov in revij dobivajo grozilna sporočila, da naj sami zapustijo svoje položaje, ker „jih bo sicer ljudstvo sodilo“. Prav tako grozijo televizijskim in radijskim poročevalcem in komentatorjem. Mnogi so se že ustrašili bodočih dni in odpovedali službe.

Čilska mestna gverila je objavila, da bo „Allende postal predsednik zlepa, ali zrda. Ljudstvo, mobilizirano in pripravljeno na boj, že danes odločno izjavlja poslancem in senatorjem, da nimajo ničesar premišljevat, kajti (ljudstvo) je predsednika že izvolilo“.

Nadaljnje grozilne izjave, s katerimi nameravajo zanesti popoln preplah med čilske državljane, je dal vodja čilske CGT, komunist Luis Figueroa, ki je izjavil: „Čile stoji pred resnično nevarnostjo državljanske vojne, če bodo poskušali preprečiti potrebne spremembe ekonomsko-družbenih struktur.“

Isti Figueroa ter socialistični poslanec Antonio Tavaris pa sta izdala še skupno izjavo „v imenu čilskega delavstva“, v kateri med drugim grozita: „Nasilje vseh vrst in nepredvidenega obsega bo zajelo vso latinsko Ameriko, če čilski kongres ne bo priznal volilne zmage marksističnega vodje Allendeja“. Istočasno sta obtožila „čilsko desnico, da se hoče norčevati iz ljudske volje“ in da „vodi Čile naravnost v kaos in državljansko vojno.“

Allende sam pa je v nedeljo izjavil krščanskim demokratom, da njegova „koalicija ne bo odstopila niti za milimeter od svojega ekonomsko-družbenega programa“.

Nixon v Evropi

ZAKAJ TUDI V KUMROVAC?

Severoameriški predsednik Nixon je minulo nedeljo, 27. t. m. odpotoval iz Washingtona ter bo v Evropi obiskal sedem državnih poglavarjev.

V ponedeljek je bil Nixon sprejet pri papežu Pavlu VI. v Vatikanu ter je imel z njim enourni razgovor. Italijanski komunisti so že več dni pred Nixonovim prihodom priredili po vsej Italiji predvsem po velikih mestih, bučne demonstracije proti Nixonu. Zagrozili so tudi, da bo skupina teroristov s strojnimi kmetijskimi sestrelili Nixonov helikopter, v katerem se bo peljal na avdienco k papežu.

Vsled položaja na Bližnjem vzhodu so minuli teden nameravali Nixonovo potovanje preložiti na poznejši čas, pa so po Husseinovem odločnem odporu proti palestinskim gverilcem ugotovili, da se za Nixonovo osebno varnost ni bati, prav tako ni pričakovati večjega poslabšanja mednarodnega položaja v prihodnjih dneh, ki bi zahteval Nixonovo prisotnost v Beli hiši.

V sredo, 30. t. m. je imel Nixon v načrtu obiskati v Beogradu jugoslovanskega komunističnega diktatorja Tita. Ves svobodni svet, predvsem pa večino prebivalstva v Jugoslaviji je neprijetno zadela novica iz Bele hiše, da je Nixon „izrečno prošil, da bi mu bilo dovoljeno obiskati dom Titove družine v Kumrovcu“. Ljudje se sprašujejo, kakšen pomen ima za severoameriško zunanjo politiko in za svetovni položaj, da Nixon kot ameriški predsednik propagira obisk rojstnega kraja največjega krvoloča narodov Jugoslavije, ki že itak, po naravnem razvoju, odhaja z jugoslovanske politične pozornice. Ne-

imperializmu in ameriškem kapitalizmu, ali bolje proč od njih, je pravilen. Najti najprikladnejšo obliko te poti pa je dolžnost vsakega, ki sta mu svoboda in pravica na marj.

Kubanska izkušnja in čilski primer sta lahko zadnji poziv silam resničnega svobodnega sveta, naj se združijo na skupni fronti.

Los intereses soviéticos en América latina

El interés que la Unión Soviética tiene en acrecentar su influencia en América latina es mucho más grande de lo que se podría creer a primera vista. Prueba de ello son las distintas conferencias que se suceden a ritmo regular en la capital rusa y que cada vez tratan un aspecto particular de este continente.

Así en marzo pasado se realizaron en Moscú dos conferencias. El Instituto de América latina, dependiente de la Academia de Ciencias de la URSS las organizó, tocando los siguientes aspectos: “Problemas demográficos en el continente latinoamericano” (tratando de demostrar que el marxismo-leninismo es la única solución a la ‘explosión demográfica’) e “Historia de los movimientos marxistas leninistas de liberación Nacional en América latina”.

Del 15 de abril al 5 de mayo se realizó la exposición del libro latinoamericano con el tema de “Lenin y la transformación revolucionaria del mundo”. Y finalmente del 17 al 21 de septiembre se llevó a cabo una conferencia acerca del tema: “El leninismo y América latina”.

Así el imperialismo soviético, lentamente, va extendiendo su influencia en este codiciado continente.

Sovjetski interesi na latinski Ameriki

Interes ki ga ima Sovjetska zveza na tem, da poveča svoj vpliv v latinski Ameriki je večja, kot bi se lahko sklepalo na prvi pogled. Dokaz za to so različne konference in zasedanja, ki se redno vršijo v ruski prestolnici in ki preučujejo posamezne otenke tega kontinenta.

Tako sta bili v letošnjem marcu dve zasedanja. Organiziral jih je Institut za latinsko Ameriko, ki deluje v sklopu Akademije znanosti ZSSR. Preučevali so to pot “Demografski problem latinske Amerike” (skušali so dokazati da je marksizem leninizem edina rešitev spričo ‘demografske eksplozije’) ter “Zgodovino marksistično leninističnih narodno osvobodilnih gibanj v latinski Ameriki”.

Med 15. aprilom in 5. majem je bila razstava latinoameriške knjige pod naslovom „Lenin in revolucionaren preobraz sveta“. In končno od 17. do 21. septembra je bila konferenca s temo „Leninizem in latinska Amerika“.

Tako ruski imperializem, počasi, veča svoj upliv v tem tako zaželenem kontinentu.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

PONOVNO GVERILCI

Pretekli petek, 25. septembra, so se ponovno pojavili prevratniki, ki delujejo v tipičnem stilu mestne gverile. To pot se jim je šlo za denar. Napadli so poštni vagon vlaka, ki je peljal iz Rosaria proti Buenos Airesu. Med vožnjo je skupina desetih mladih ljudi, ki so se peljali v prvem vagonu, z orožjem v roki prevzela kontrolo nad vlakom. Vlomili so v poštni vagon, okradli blagajno (skoro pet milijonov starih pesov, a so pričakovali mnogo več), eden izmed njih je vozil lokomotivo do kraja Bancalari (le nekaj 20 km od Buenos Airesa), kjer sta jih čakala dva avtomobila, ki sta jih vozili dve ženski. Z njimi so izginili neznano kam in ves napor varnostnih organov ni preprečil pobega. Zaradi so sicer notri in nehode, pregledovali avtomobile (pri iskanju so sodelovali tudi s helikopterji), a vse zaman.

Predno pa so zapustili vlak, so na poštni vagon napisali še kratice FAL (Argentinske osvobodilne sile) in ime komandosa „Juana Azurduy“. Tudi stavek: „To je zaradi naroda in za narod.“

Očividci, ki so imeli priliko videti

na vlaku delovanje teh gverilcev, so edini v tem, da je bilo vse delovanje in gibanje prevratnikov polno „grozne hladnokrvnosti“. Potek celotnega dogodka in sploh vseh sličnih dogodkov je nov dokaz, da imajo te prevratne skupine perfektno izdelane načrte in jih izpeljujejo predrzno. Pripravljeni so na vse in imajo za sabo dolgo in napeto dobo vaj. Je pa tudi treba pripomniti, da varnostni organi doslej še niso imeli sličnih primerov. V kratkem času, odkar se je to novo prevratno delovanje pojavilo, pa še niso mogli izgotoviti sistema za uspešno varovanje.

Delovanje policije pa otežkoča zlasti to, da ideologija posameznih takih skupin ni točno definirana, oziroma, da obstaja več vzporednih prevratnih komandov. Večina teh postavlja na peronistično stran. Ni pa izključeno, da so med njimi tudi kastrokomunistične celice.

IZ TEDNA V TEDEN

Luna-16, sovjetska vesoljska raketa, se je pretekli teden vrnila z Lune in prinesla nekaj kamenja s površja Zemljinega satelita. Zahodni vesoljski strokovnjaki so čestitali sovjetskim tovarišem za uspešen vesoljski podvig in izrazili upanje, da bo sovjetska znanost delila svoje izkušnje z zahodnimi znanstveniki.

Vostokov in Filippov, dva plesalca sovjetske baletne skupine Moisejev, sta v Mehiki zaprosila za politični azil. Baletna skupina je prekinila nadaljnje nastope in se na hitro vrnila preko Havane v Moskvo.

Sv. Terezija Avilska je bila minulo nedeljo proglašena za prvo učiteljsko katoliške Cerkve. Papež Pavel VI. je ob proglasitvi poudaril, da svetnica zasluži ta naslov vsled svoje svetosti in učenosti. Prihodnjo nedeljo bo Pavel VI. proglasil za novo učiteljsko katoliške Cerkve sv. Katarino Siensko. Doslej je nosilo naslov doktorja katoliške Cerkve samo 29 moških svetnikov.

V Rimu se je sestalo več strokovnjakov iz katoliških verskih redov ter razpravljajo o povratku krščanstva na Kitajsko. Strokovnjaki pripadajo katoliškim verskim redovom, ki so delovali na Kitajskem pred leto 1949, ko so komunisti zavladali v tej državi. Sestanka se udeležuje 40 redovnikov in redovnic, pod vodstvom jezuitskega asistenta na Daljni vzhod Herbridgea Dardana.

Francija je s sovjetsko vlado podpisala trgovinsko pogodbo, po kateri bo avtomobilsko podjetje Renault zgradilo več avtomobilskih tovarn v Sovjetski zvezi.

Arabei med seboj

NASSER UMRL ZA KAPJO

Pretekli teden se je v Jordaniji z vso srditostjo razbesnela vojna med palestinskimi gverilci in redno vojsko kralja Husseina. Najbolj je bila prizadeta jordanska prestolnica Amman, zlasti, ko so v boj posegli tudi oddelki iz Sirije, ki je hotela priskočiti na pomoč gverilcem.

Husseinu se je posrečilo Sirijce zapoditi čez mejo, v državi pa obdržati položaj pod kontrolo. Ker je bilo kazno, da palestinskim gverilcem ne bo uspelo Husseina zrušiti, je egipčanski diktator Nasser poslal v Amman posredovalno poslanstvo pod vodstvom sudanskega predsednika, katero je doslej, da je Hussein pristal na premirje z gverilci. To premirje je bilo kratkotrajno ter so se v nedeljo ponovili boji predvsem v Ammanu.

Medtem so se arabski vodje sestali na vrhunsko konferenco v Kairu, kjer so se med seboj udarili skupina pod vodstvom Nasserja, ki hoče skleniti mir z Izraelom, in druga skupina, ki hoče boj proti Izraelu nadaljevati. Prvo skupino tvorita Egipt in Jordanija, drugo pa Sirija, Irak in Alžir. Nasser je obtožil Husseina, da je kriv „množičnega pokolja“ v Jordaniji, ker menijo, da je izgubilo v nedavnih bojih življenje nad 20.000 oseb. Prav tako je obtožil

Husseina, da je nameraval uničiti palestinske gverilce. Toda vsled pritiska drugih arabskih vodij sta Hussein in gverilski vodja Arafat podpisala mir in se celo rokovala, vsak seveda s svojo pištolo za pasom. Na začetku zasedanja sta se Hussein in Arafat zmerjala, pred podpisom premirja pa sta drug drugega nazivala „brata“. Gverilci se bodo umaknili na svoje stare položaje, ob jordansko-izraelski meji.

Sedaj Izrael pričakuje novih obmejnih snopadov z Arabei in nadaljnje zapletitja.

Iz Eripta pa je prišla novica, da je v ponedeljek umrl predsednik Nasser za kapjo. Tako je sedaj nastal nov položaj na Bližnjem Vzhodu, za katerega se ne ve, kako se bo končal.

McNamara, sedaj predsednik Svetovne banke, prej pa severoameriški obrambni minister, je na konferenci bančnih strokovnjakov v Kobenhornu spet govoril o „nujnosti omejevanja rojstev“, če naj se svet obvaruje pred nadaljnjimi gospodarsko-družbenimi katastrofami. Že pred nekaj leti je McNamara dajal podobne izjave in je nalletel na močan odpor predvsem v latinski Ameriki. Kaže, da ga zadeva ni izučila.

Brezsmiselno razbijanje „Kladiva“

Proti verskim in narodnim vrednotam

V zadnji številki našega lista smo poročali o novi reviji, ki je pred kratkim pričela izhajati na Dunaju pod naslovom „Kladivo“. Predstavila se je kot glasilo mladih slovenskih intelektualcev, ki jim je prva briga dobrobit koroških Slovencev. A že od vsega početka so v smislu svojega naslova pričeli udarjati po temeljih slovenskega življenja na Koroškem, po slovenskih ustanovah in vodilnih osebah, in končno tudi po Cerkvah sami in celo po temeljih krščanstva. Poglejmo:

V prvi številki so označili Korošce kot „pokorno in ponižno rajo“, nad katero stoji „narod“, to je skupina ljudi, ki se proglašajo za narodnike, zlasti če to služi njihovim profitarstkim interesom. Za ljudstvo da skrbe razne družbene institucije; Cerkev in šola jih vzgajata v „strokovne idiote“.

Celovško Mohorjevo družbo, ki že leta in leta dela za koroške Slovence, budi med njimi narodno zavest in sploh organizira vzgojo mladega slovenskega rodu, označijo kot „mrliča“. Zanimajo vsako zaslužnost prejšnjih rodov in točasnih zaslužnih moč in odvajamo vsako važnost obstoječim političnim in narodnim organizacijam.

O sebi pa trdijo, da hočejo prekaliti svoj rod v poštenju, izobrazbi ter kulturi in mu biti vodniki v bolj človeško bodočnost. Kakšna pa je ta njihova nova „poštenost, izobrazba in kultura“, je razvidno iz člankov, v katerih zanikajo dosedanjih verskih in nravnih podlag. V članku „Strmoglavljenje bogov“, ki je izšel v drugi številki tega lista, se zanika „odrešljiva moč krščanstva“, se napada Cerkev in njene ustanove. Članek „Ne nečistuj“ pa težko nareda božjo zapoved, ko smeši vzgojo k nečistosti in čistosti, zanika trpke posledice zlorab in razvrtnosti ter trdi, da je bila spolna vzdržnost v vseh zgodovinskih razdobjih vzrok natoloških pojavov. „Šeste zapovedi“, tako zaključuje, „ni več mogoče braniti z razumom“. V tem članku so dunajski akademiki izumovali, kakšen je njihov najvišji ideal: Svobodno spolno izživeljanje. Na načrtovano ljubezen do svojega ljubega, hlepenega in izkoriščanega, pač na hedni egoistični hedonizem. To ni bi bila rešitev za koroške Slovence?

V drugi številki tudi zagotavljajo, da bodo za rešitev koroških problemov uporabljali novo metodo: temeljito analizo „prakse“, bodo uporabili za izdelavo „enovite teorije“, katera bo nato narekovala nova dejanja. A nehoti priznajo temelj svoje zgrešenosti, kar se tega tiče: živijo na Dunaju, ter s slovenskim življenjem na Koroškem nimajo neposrednega stika. Zaenkrat bodo torej obstali le na „teoretičnem“ študiju zgodovine Slovencev, germanizacije, in tako pripravljali akcije... Torej zopet golo besedičenje.

„Kladivo“ pa napada tudi posamezne osebe, med njimi zaslužnega msgr. dr. Janeza Hornböcka, enega izmed glavnih voditeljev Mohorjeve družbe, pa tudi Janeza Polanca, avtorja knjige „Moralka“, ob katero se zlasti spotikajo. Nenarodno in razdiralno pisanje

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kralj

Še o TV

Morda ni napačno, da se v naših premišljevanjih vračamo večkrat k istemu problemu. Celotno potrebno je včasih obravnavati isto stvar, ko osvetliti iz raznih vidikov, posebno če v tem poslušamo nasvete ljudi, ki so poklicani za to, kar govorijo in svetujejo.

Misli španskega pedagoga bodo tudi nam gotovo koristile. Namenjene so v prvi vrsti staršem z otroki, ki radi morda preveč radi, gledajo TV, v prvi vrsti pa onim staršem, ki dopustijo, da si otrok sam izbira programe, suka gumb po svoji volji in preživi tako ure v naslonjaču, namesto ob igrakah in knjigi.

„Mnogo se opozarja,“ piše španski pedagog, „o nervozni vznemirjenosti otrok, govori se tudi o onih, ki so pred TV najraje sami, ne v družbi sovrstnikov, ali staršev, opozarja se tudi na okvare v hrbenici otrok zaradi dolgega lagodnega sedenja, na očne in možganske motnje zaradi tresenja TV aparata“.

A nevarnost je drugje, opozarja starši, odkrijemo jo pri neuspešnem učenju, kaže se tudi v šibkem zani-

ma „Kladivo“ je izzvalo veliko ogorčenje med vsemi slovensko in hrvaško učnimi slovenski na koroškem. Ogorčen odgovor so pa dunajski akademiki prejeli tudi na Primorskem, kjer je koroški glas iz Gorice v dveh zaporednih številkah objavil članke dr. Rudolfa Klinca. Dr. Kline zavraca vse in posamezne trditve teh „naprednjakov“, mirno navaja dejstva in kaze na zmoto, ki jo širijo.

Ker pa „Kladivo“ za opravičilo svojega dela kaj rado citira Cankarja, jim dr. Klinec odgovori s citatom iz Cankarjevega del, kjer ta govori o ljudeh, kaj podobnih dunajskim akademikom. Cankar pravi sledeče:

„V najnovejšem času so se rodila bitja, katera bi Zola imenoval 'strupene krote'. Z vsi mogočo vemo polivajo s pomijami vsakogar, ki jim sega čez glavo. V nemogočem srdu pluvajo strup in žolč, zvijajo se in kremžijo obraz, pa še zmenijo se ne za ugovore, ne za dokaze, ne za preziranje... So namreč izkušeni in bistri ljudje! Nič ne de, da so še pred par leti bili „koko“ na Prulah, da se še poznajo na gimnazijskih klopek sledovi njihovih hlač. Nič ne de, da v šoli niso pili modrosti, ker je tam nihče ne pije; nič ne de, da niso brali tistih stvari, o katerih tako resno in samozavestno govorijo in pišejo, kajti če bi bili preštrudirali vse tisto, kar bi bilo po njihovih mislih treba preštrudirati takim glasnim vsevedcem, bi moral vsako izmed njih imeti Matjažovo brado. Ti ljudje vse vedo, in kar je glavno: vedo, da vse vedo. V tem je nevarnost. Taki samozavestni vsevedni ljudje so brutalni, brezobzirni, so aktivni... Ti vsevedni ljudje so namreč tako samozavestni in tako brutalni, da so si pridobili nedotakljivi privilegij za svojo vsevednost.“

Upajmo, v prid koroških Slovencev in našega naroda sploh, da bodo ti mladi ljudje spoznali svojo zmoto, in se priključili resnemu delu za narod, na osnovah slovenstva in krščanstva. Zlasti krščanstva, ki že tisočletje rešuje slovenski narod pogina.

Oporišče za sovjetske podmornice na Kubi

ZA PENTAGON „RESNA ZADEVA“

Severoameriški Pentagon je uradno objavil, da je njegova obveščevalna služba ugotovila, da Moskva gradi veliko podmorniško oporišče v pristanišču Cienfuegos na južnem delu Kube.

To kršitev dogovora med Hruščevom in Kennedyjem, da Moskva ne bo na Kubi postavila nobenih svojih vojaških oporišč, je Pentagon ugotovil s pomočjo vohunskih letal U-2, ki iz stratosferske višine fotografirajo ozemlje pod seboj.

Severnoameriška vlada je izjavila, da smatra graditev sovjetskega strateškega oporišča za „silno resno zadevo“ ter so ponovili izjavo, ki jo je 20. novembra 1962 dal takratni predsednik Kennedy: „Mir v karibskem morju bo

Prispevki republik federaciji

Velika dajatev Slovenije

Ena izmed snovi, ki stalno povzroča probleme in trenja med posameznimi jugoslovanskimi republikami in Zvezno vlado v Beogradu, je gotovo prispevek, ki ga morajo plačevati federaciji. Višina tega prispevka se ne določa vedno z istim merilom. Tudi to merilo ni za vse republike enako. Razni činitelji, kot so zlasti potrebe federacije, in razvojni stanje republik, imajo bistveno vpliv na določanje prispevka.

Do nedavnega je Slovenija plačevala ogromne vsote v federalne fonde. Zadnje čase se je ta prispevek nekoliko znižal, a še vedno je procentualno prispevek Slovenije, v sorazmerju z narodnim dohodkom, najvišji.

Številke pa so sledeče:

Pri narodnem dohodku 15.9 milijarde din plača Slovenija federaciji 2.1 milijarde dinarjev, od tega se vrača v Slovenijo 0.4 milijarde, tako da znaša neto dajatev federaciji 1.7 milijarde din. Hrvatske daje pri narodnem dohodku 27.6 milijarde din federaciji 3.3 milijarde oziroma po odbitku vračila 2.6 milijarde. Srbija daje pri narodnem dohodku 39.5 milijarde 4.9 milijarde oziroma neto 3.2 milijarde. Bosna in Hercegovina daje neto 0.7 milijarde od narodnega dohodka 11.7 milijarde. Makedonija neto 0.2 milijarde od narodnega dohodka 5.3 milijarde, pri Črni gori pa vračila skoraj dosežejo vplačila. Če izračunamo, kolikšen odstotek narodnega dohodka dajejo posamezne republike federaciji neto, dobimo naslednja razmerja: Slovenija daje federaciji 10.7% svojega narodnega dohodka, Hrvatska 9.4, Srbija 8.1, Bosna in Hercegovina 6.0 in Makedonija 3.8%.

Iz gornjih podatkov vidimo, da daje med vsemi republikami Slovenija federaciji največ narodnega dohodka, najmanj pa prispeva Črna gora.

Za kaj služi federaciji prispevek? V prvi vrsti za subvencijo uradniškega aparata zveznih institucij, za armado, za zunanjo politiko in podobne svrhe.

ohranjen samo v slučaju, če bodo sovjeti umaknili svojo ofenzivno orožje in ga ne bodo več vrnili.“

Ameriški vojaški krogi ugotavljajo, da bo oporišče moglo služiti sovjetskim podmornicam, s katerih izstreljujejo rakete, podobne ameriškim podmorniškim raketam Polaris. Če bodo te ugotovitve dokončno potrjene, potem bo ameriška vlada „podvzela korake, ki jih smatramo za potrebne, da bo ta nevarnost za ZDA odpravljena“, so izjavili v Pentagonu.

Niso pa hoteli ničesar izjaviti, če bi ti „konkretni koraki“ lahko pomenili ameriško invazijo na Kubo ali samo diplomatski pritisk na Sovjetsko zvezo, da bi odstopila od svojih namer.

kušnjami lepimi in hudimi, sprejema TV drugače. Gleda jo kritično.

Mladostnik in otrok gledata isto stvar povsem drugače. Kar ob gledanju globoko dojamejo, prenesejo vsaj deloma tudi v svoje življenje. Tako se pazljivo oko staršev lahko večkrat prepriča, kako otroci dobijo nove reakcije, se drugače obnašajo. Fantki postanejo agresivni, deklice posnemajo v obnašanju igralke itd.

Še hujše se lahko zgodi. Gotov prizor je tako močan, da zbudi v otroku napako, ki bi še lahko dolgo vrsto let „spala“ v njegovem znanju. To se lahko zgodi med 7 in 9 letom, pozneje pa med 15 in 17 letom.

Španski pedagog pravi na koncu, da nikakor ni nasprotnik TV v razvojnih letih. Želi le poudariti — potem ko je proučil izkušnje v drugih državah — kako nam je ta moderni aparat lahko nevaren, če nismo gospodarji nad njim.

Da bi pred navedenimi nevarnostmi čuvali mladino in s tem bodoče človeštvo, pedagogi in psihologi raznih dežel opozarjajo na nevarnosti starše in vzgojitelje, pred vsem pa one, ki imajo TV v rokah.

V nekaterih državah so dosegli že lene uspehe, tako da imajo otroci zares primerne zabavne in poučne oddaje.

Kier tega ni, nade vsa skrb in odgovornost na starše. Čuječnost ob navedenem, da ne bo kesanja, ko bo že prepozno!

„Ljubimo pravo prostost do skrajne mere! Ljubimo tedaj tudi politično prostost; kajti po nauku velikega filozofa je človek politično bitje — zoon politikon. Ljubeč politično prostost ljubimo sebe, ljubimo družino, ljubimo Cerkev, ljubimo tudi narod!“

Dr. Anton Mahnič, Rimski katolik, 1894, str. 277

Samoupravljanje na mrtvi točki

Čeprav se zna domači režim mnogokrat pohvaliti s svojim sistemom samoupravljanja, in bi ga jugoslovanski komunisti kaj radi tudi izvažali, se ob rastoči gospodarski krizi vedno bolj jasno vidi, da ni vse tako lepo in v redu in da, — poglobitvena napaka — oblast ostaja še vedno v rokah peščice.

To smo lahko opazili ob nedavni stavki, ki je praktično paralizirala ljubljansko cestno podjetje Iz debate, ki je zaradi tega sledila v mestnem svetu in v samem delovnem kolektivu, je bilo razvidno, da samoupravljanje v praksi dokaj zaostaja za teorijo. Na dan je prišla nezadovoljnost delavcev, in to nai si bo glede nagajevanja, plačevanja nadv. stanovanjske politike, ali sploh, na enostavnem nivoju organiziranja dela v podjetju.

Obtožbe so prišle na dan in javno so morali priznati, da si je peščica vodilnih ljudi v podjetju prilastila skoraj vso oblast. V samoupravnih organih so sicer na razne pomanjklivosti vedno opozarjali, a odgovora ni bilo.

Medtem se je pokazala tudi druga plat problema. Enostavno tehnična in ekonomska. V številnem podjetju, ki šteje preko 700 članov osebja, sta ko-

maž dva ali trije inženirji in par tehnikov. Kako to? Ostali so podjetje zapustili, ali enostavno v njem niso iskali dela, ker so plače brezupno nizke. Strokovnjaki si ob takim položaju delo rajši poiščejo v tujini, kjer je za služek neprimerno višji, možnost napredka velika, delo pa se razvija v sklopu organiziranja. Največ strokovno sposobnih članov je namreč delovni kolektiv zapustilo prav zaradi neurejenih odnosov v vodilnih organih.

Kot v ljubljanskem cestnem podjetju, tako se problemi večajo tudi v ostalih podjetjih, kjer imajo delavci v praksi vedno manj besede. Spričo težkega ekonomskega stanja pa so prisiljena mnoga podjetja v čisto nenormalno poslovanje.

S podobnimi primeri je ves samoupravni sistem postavljen pred vprašanje učinkovitosti. Če se razvija zadovoljivo v idealnih okoliščinah, a odpove spričo prvih težav, kaj težko prenese resno analizo. Sploh pa je partijska kontrola, ki ima tudi v „samoupravljanju“ zadnjo besedo, tista, ki končno pokaže smer po kateri naj se podjetje z delavci, strokovnjaki in vodji vred, obrača.

Še večji gradbeni stroški

V dveh letih so narasli za 43 odstotkov

Gradnja stanovanj zadnja leta v Sloveniji precej zaostaja za perspektivnim planom, sprejetim ob reformi. Razpoložljiva sredstva za gradnjo stanovanj so sicer precej narasla, toda še bolj se je povečala cena stanovanj. Cene stanovanj so narasle tudi mnogo bolj, kakor se je povečala splošna raven cen. Močno so se povečali izdatki za zemljišče in njegovo ureditev ter različni komunalni prispevki, hkrati pa sami gradbeni stroški. Republiški zavod za statistiko ugotavlja vsako leto dvakrat, v marcu in septembru, indekse gradbenih stroškov za dvoetažno in petetažno tipsko stanovanjsko zgradbo. Zdaj je objavil indekse za letošnji marec, izračunane na temelju povprečij v lanskem letu (enako 100).

Za letošnji marec znaša indeks gradbenih stroškov pri dvoetažni zgradbi 122 v primerjavi s 94 v lanskem

marcu; pri petetažni zgradbi pa znaša indeks 123 nasproti enako 94 lani v marcu. Podražitev v primerjavi z lanskim marcem znaša torej dobrih 30 odstotkov. Ker pa so bile že lani v marcu cene gradbenih storitev za 9 do 11 odstotkov višje kakor v marcu 1968, znaša podražitev v dveh letih okrog 43 odstotkov.

V primerjavi z lanskim marcem so se podražila zemeljska dela za 22 odstotkov, zidarska dela za 26 odstotkov, izolacijska dela za 17 odstotkov ter teracerska in krovška dela za 12 odstotkov. Močno so se povečale cene za kamnoseška in fasaderska dela, namreč za 25 odstotkov, in kanalizacijska dela za 27 odstotkov. Od obrtniških del so se najbolj podražila dela za nanašanje elektrike za 36 odstotkov, soboslikarska in pleskarska dela za 25 odstotkov ter kleparska dela za 23%.

50 hiš in eno dekle

„Če ne bo pomoči bomo kmetijo prodali.“

Že dolgo je znano, da je pod komunističnim režimom doma najhujše kmetom. Sedaj imamo nov dokaz za to v dopisu iz ljubljanskega Dela z dne 4. septembra, ki pravi:

Mikulaš, postaven kmet iz Krasince v Beli krajini ni in ne bo izdal svoje zemlje, pa naj bi mu ponujali karkoli.

Zastavil je svoja široka pleča, vpregel ženo in otroke, še stari ded, predvojni župan, ki so Italijani med prvimi odstavili, razdaja kmetiji svoje usiha-joče moči, da bi bilo vsaj vnukom bolje.

„Mi, ki smo ostali, smo preveč ljubili to svojo zemljo in smo tepeni za plačilo. Tepeni, ko smo toliko časa zaman dokazovali, kako propada vas, zaman govorili, da se nekaj hudega dogaja z nami, da ne moremo tega, kar imamo, zadeti na rame in iti za drugimi,“ se predaja svojemu prepričanju Mikulaš, ki v toplem poletnem večeru modruje pred hišo za leseno mizo, s kruhom in črno obloženo.

Dolga leta je bil odbornik, Anton Pezdirc je sicer njegovo pravo ime. Mikulaš je samo vzdevek, ki se ga je prijel tako zelo, da bi se pravo ime za ljudi v vasi skoraj pozabilo.

„Vsa leta po vojni sem poskušal v raznih odborih narediti kaj za kmeta. Ne rečem, da je šlo vse po zlu, toda vprašam vas, katero dekle bi se hotelo poročiti na kmete in postati svinjska dekla, tako kot je moja žena? Krasine ima kakih 50 hiš in eno samo za možitev godno dekle, ki je volino ostati doma. Kako naj oženim sina, ki sem ga dal v kmetijsko šolo, da bi bolie strigel zemlji in živini?“

In vendar je Mikulaševa kmetija po gospodarstvi zaslugi najbrž najbolj trdna v vasi. Devet hektarjev je njihove-

ga sveta, traktor je na dvorišču in celo nakladalno prikolico ima.

„Dobro poznam to pesem o usmerjeni, specializirani kmetiji. To bi bilo, če bi bilo. Ne boste verjeli: eno leto, sem računal, je bilo najbolje donosno proso! Da bi se zavaroval in pripravil na vse, poskušam z več smermi hkrati: z žitom, plemenskimi svinjami, govedom. Trmoglavil sem in nisem hotel slediti drugim. To mi je omogočilo, da sem imel živino takrat, ko je drugi niso imeli. Najmanj deset kmetij bo v naši vasi odmrlo samih. To pomeni več zemlje za tiste, ki bodo ostali, toda bojim se, da je ne bo imel kdo prevzeti in delati. Poglejte opuščeno družbeno pitališče v Krasincu, ki ga prerašča trava in plevel. Ponujali so kmetom travnike in pašnike, toda ostali so nenokošeni. Tistim, ki so voljni potiti se na zemlji, je treba ta črna bolj kot kdajkoli pomagati, sicer se bo propadanje nadaljevalo.“

„Pa zadruga, ve za vas in vi zanj?“

„Nimamo take zadruge, kot si jo zamišljamo, čeprav vodstvo, ki se otepa z enakimi težavami kot mi, po svoje dobro razumem. Ne more niti ravnati dosti bolje. Kmetje se pač znajdemo, kot vemo in znamo. K sreči je blizu Karlovac, kjer prodajamo precej pridelkov.“

Tako Mikulaš. Ker je neuklonljiv, ker vztraja, ker ima tudi večje možnosti od prenekaterih. Toda malo je Mikulašev.

MILOŠ STARE

V DESETEM LETU „SLOVENSKE FORMULE“ IN DEMOKRATIČNA ALTERNATIVA

V emigraciji imamo poleg vodstev demokratičnih političnih strank ter Narodnega odbora za Slovenijo, ki imajo določen program, še dve skrajnosti glede slovenskega narodno-političnega programa. Kažeta se v tem, da eni že pri besedi slovenska država postanejo nezaupni, drugim pa požene kri v glavo že samo beseda o možnosti obstoja kakršnekoli Jugoslavije. Obe skrajnosti poleg drugih dejavnikov vodi predvsem čustvo in ne upošteva zgodovinskih razvojnih dejstev. Tudi se ne eni ne drugi ne potrjujejo, da bi razumsko domeli stvarnost in nato delali in govorili po vesti in s čutom odgovornosti.

Ob zasledovanju delovanja slovenske krščanske demokracije - SLS, tako med vojno kakor v emigraciji, pa najdemo doslednost v uveljavljanju slovenskega narodno-političnega programa, ki je preprosto pa jasno označen z besedami: slovenski narod naj bo na svoji zemlji svoj gospodar!

Poleg doslednosti je SLS kazala močno vitalnost, ker je vsak korak, s katerim je hodila sama ali v povezavi z drugimi političnimi demokratičnimi strankami stopila pred javnost, bil dokaz razumnega gledanja na stvarnosti določene razvojne stopnje in dobe.

Med drugo svetovno vojno

Če preidemo dobo pred drugo svetovno vojno, ki je nosila pečat borbe med državnim centralizmom in avtonomijo Slovenije, ni prezreti dejstva, da je prizadevanosti SLS in uvidevnosti vodstva liberalne stranke uspelo jeseni leta 1941 — v času okupacije —, da je bil sprejet skupen program vseh demokratičnih strank iz sedmih osnovnih točk. V tem programu je bilo predvsem poudarjeno: svobodna Slovenija bodi samostojen in ravnopraven del federativne Jugoslavije na podlagi enakosti pravic in dolžnosti.

Slovenska ljudska stranka je šla med okupacijo še naprej: izdelala je leta 1942 na tajnih sešah političnih, gospodarskih in univernih strokovnjakov osnutek ustave slovenske države in osnutek ustave zveze držav Jugoslavije.

Naj kdo omenjuje tretji maj 1945 kakor koli. Zgodovinsko dejstvo je, da je tedaj na Taboru ob zasedanju prvega slovenskega parlamenta Narodni odbor za Slovenijo proglasil, da je za vse ozemlje, na katerem prebivajo Slovenci, ustanovljena slovenska narodna država, kot sestavni del federativne Jugoslavije. To je bil zopet korak naprej. Nazaj ni več mogoče.

Program Slovenske ljudske stranke iz leta 1952

V emigraciji je po posvetovanju vodilnih mož SLS bil sestavljen nov strankin program, ki ga je aprila 1954 objavil strankin načelnik dr. Miha Krek.

V narodno političnem delu tega programa stoji prbrito: „Slovenski narod ima po naravnem pravu pravico do svoje države, da sam ureja svoje življenje, da vstopa v državne zveze ter sodeluje v družini svobodnih narodov. SLS stremi in dela, da bi slovenski narod uveljavil to svojo pravico in se ves združil v slovenski državi.“

Potem, ko program ugotavlja „usodno življenjsko povezanost slovenskega naroda z ostalimi jugoslovanskimi narodi“, nadaljuje: „SLS smatra, da je svobodna povezanost držav na slovenskem jugu najnaravnejša in najboljša. Narod sam pa odloči s splošnim, enakim in tajnim glasovanjem vprašanje vstopa Slovenije v vsako zvezo držav.“

Navedene temeljne točke narodno-političnega dela programa SLS so osvojile široke množice političnih mislečih slovenskih izseljencev in jih tudi v domovini smatrajo kot najbolj resno smerico za slovensko bodočnost.

„Slovenska formula“ ali „Namen naše narodne politike“ iz leta 1960

Tudi površen opazovalec razmer v domovini je mogel po nekaj letih komunistične diktature priti do spoznanja, da bo ta režim prej ali slej moral razpasti. Vodstvo Narodnega odbora za Slovenijo je zato že več kot pred desetimi leti resno razpravljalo o nevarnostih kritične dobe, ko bo razpadal komunistični režim v Jugoslaviji. Rezultat teh razpravljanj je bila izjava NO za Veliko noč 1960 „Namen naše narodne politike.“ Ta izjava je bila imenovana tudi „Slovenska formula“ ker pove neposredni cilj NO in način, kako naj bi se po razpadu komu-

nistične diktature v Jugoslaviji izvedel prehod v demokracijo.

V tej izjavi ali slovenski formuli je NO najprej naglasil, da je „naša skupni cilj vzpostavitev svobodne in demokratične vladavine, ki naj nadomesti sedanjost diktature komunistične partije v Jugoslaviji.“

Nato nadaljuje Slovenska formula: „Da v bodoče laže preprečimo vsak poskus komunistične ali druge diktature, že sedaj razglasamo, da bodi Splošna deklaracija Združenih narodov o človeških pravicah z dne 10. decembra 1948 sestaven del vsake bodoče ustave bodisi Slovenije bodisi Jugoslavije.“

V izjavi odnosno slovenski formuli je NO nakazal tudi pot, kako preiti nevarno dobo prehoda iz diktature v svobodo. Takole pravi v drugi točki:

„Da preidemo nevarno dobo prehoda iz diktature v svobodno vladavino na miren način in brez nevarnosti za naše mednarodno priznane meje, sprejemamo — nikakor ne za dokončno državno pravno ureditev, ampak le za začetno dejansko izhodišče — sedanjo razmejitev in ureditev v tem smislu, da sestavljajo Jugoslavijo Srbija, Hrvatska, Slovenija, Bosna in Hercegovina, Črna gora in Makedonija.“

Slovenska formula pa jasno poudarja tudi pravico do samoodločbe, ko nadaljuje: „Izhajajoč iz tega začetnega dejanskega stanja naj svobodni narodi Jugoslavije v oziračni pomirjenosti, oproščeni strahu z izključitvijo sile, na način, ki odgovarja in je primeren za delovanje miroljubne demokratične družbe, in duhu načel, ki smo jih povedali v prvi točki te izjave, sami odločajo svoja predstavništva, ki naj sklenejo o njihovih bodočih javnopravnih ustanovah in organih.“

Dr. Miha Krek, ki je v imenu Narodnega odbora objavil izjavo „Namen naše narodne politike“, imenovana tudi „Slovenska formula“, je istočasno, t. j. za Veliko noč 1960, objavil tudi temeljito in podrobno utemeljitev pod naslovom: „Čemu slovenska formula.“

Vsekoli bi mu je slovenska politična bodočnost pri srcu. bi moral dobro poznati misli tudi iz te utemeljitve. Navajam le te:

„Treba je vendarle, da smo si na jasnem glede stvarnega izhodišča, glede začetka, kako bomo začeli graditi svojo svobodno vladavino, ko pride čas, ko bo komunistični režim prišel v krizo. Titov komunizem je jalov. Nima za življenje srosobnega nasledstva. Ne vemo ne kdaj, ne pod kakimi okolištnimi bo nastopil njegov razpad. Ne ukvarjamo se s konspiracijo. Želimo, da bi se prehod iz komunistične diktature v demokracijo izvršil na miren in urejen način, brez nevarnosti za naše mednarodno priznane meje. Dovolj krvi je že bilo prelite.“

Če si niso narodne sile edine glede stvarnega izhodišča ob prehodu diktature v svobodno vladavino, more nastati nevarna praznina in zmeda. Prehod zahteva čim popolnejšo narodno slogo in jasno, krenko, hitro odločanje. Neizogiben naslednik zmede bi bil sovjetski komunizem. V malo spremenjenih razmerah pa bi morale naše dežele postati plen drugih držav, kakor je to bilo v drugi svetovni vojni.“

Tako Dr. Krek in NO že leta 1960.

Poskus „londonske grupe“ za demokratsko alternativo 1. 1963

Do leta 1963 ni uspelo, da bi politična emigracija narodov iz Jugoslavije sestavila skupno predstavništvo, ki bi dalo močno protikomunistično fronto in resno alternativo komunističnemu režimu v Jugoslaviji. Da bi ustvarili pogoje za tako alternativo, se je v dneh od 21. do 24. marca 1963 sestala v Stantetu, Hampshire v Angliji, skupina slovenskih, hrvatskih in srbskih javnih in političnih delavcev, ki je dobila tedaj ime „londonska grupa“.

Od Slovencev so bili navzoči dr. Miha Krek, Franjo Sekolec in Nace Čretnik. Povabljen je bil tudi dr. Sirc, ki pa ni mogel priti, ker je bil na potovanju; od Hrvatov dr. Miha Jukić, bivši pomočnik zunanjega ministra inž. Vladimir Predavec, sin znanega hrvatskega politika Predavca in dr. Branko Pešelj; od Srbov Božidar Vlajić, bivši glavni tajnik Davidovičeve demokratske stranke, Diordjević, generalštabni polkovnik in pisec več knjig, Popović, šolski nadzornik iz Voivodine, in Tosić, urednik revije Naša reč v Londonu. Domačin je bil Vane Ivanović, doma iz Dubrovnika, ki je od 12 leta v Londonu in je bil med vojno britanski oficir. Po

vojni pa si močno prizadeva pomagati pri reševanju političnih problemov Jugoslavije. Razgovorom so predsedovali izmenoma dr. Krek, Božidar Vlajić in dr. Jukić. V tridnevnih razgovorih so sestavili predloge za skupen program demokratske alternative. Bili so le predlogi za debate. Ker so že sami po sebi zanimivi, in postajajo vedno bolj aktualni in ker je njih poznanje za na-

daljnji razvoj te akcije potrebno, jih objavljamo na tej strani v izvečku.

Aktivnost Vane Ivanovića

O osnutku „londonske grupe“ je bilo v emigraciji veliko debate v listih in političnih skupinah. Kritike, predlogi in pobude, ki jih je zbiral Vane Ivanović so mu bili gonilna sila, da je kljub težavam londonske grupe nada-

ljeval in izdal leta 1967 v posebni brošuri v razpravo načrt za „Demokratsko Jugoslavijo“. Letos pa je izdal knjigo „Demokratska Jugoslavija“, v kateri je objavljenih 23 člankov slovenskih hrvatskih in srbskih piscev z različnimi pogledi na Ivanovičev načrt iz leta 1967, kateremu je bil osnova načrt „londonske grupe“. O tem pa več v prihodnjih številkah.

Izveček načrta za demokratsko alternativo iz 1. 1963

Skoraj bosta minili dve desetletji komunistične diktature v Jugoslaviji. Ta doba se končuje s poraznimi rezultati na političnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem polju. Rešitev narodnostnih sporov je samo navidezna. Dejansko so spori med narodi Jugoslavije samo dobili drugačno obliko, v bistvu so ostali in krijejo v sebi veliko nevarnosti.

S svojo neodgovorno in dvorezno zunanjo politiko, ki jo odreja samo ožek interes, da se obdrži komunistična stranka na oblasti za vsako ceno, diktatura ni poskrbela za potrebna mednarodna jamstva niti glede obrambe niti glede nedotakljivosti meja Jugoslavije. Radi iste pogubne politike komunistična vlada ni mogla dobiti naslonitve na širše evropsko gospodarsko področje. Zato je dovedla v nevarnost tudi neodvisnost in življenjske interese vseh narodov Jugoslavije.

Komunistični režim je bil narodom Jugoslavije vsiljen in se vzdržuje le s silo. Ta režim in njegove najtežje posledice bo mogoče odstraniti le s sodelovanjem narodov Jugoslavije. Da bi dosegli trajno pomirjenje narodov Jugoslavije in njihovo skupno fronto proti sedanjemu komunističnemu redu, kakor tudi zavarovanje njihovih narodov, političnih in splošnih ljudskih pravic, je neobhodno povezati čim več ljudskih sil za skupno akcijo. V ta namen je sestavljen ta načrt.

Izhajajoč s stališča, da ima vsak narod pravico do svoje samostojne in suverene države, smatramo, da imajo tudi pravico tudi vsi narodi (in vsak posebej) Jugoslavije.

Zato smatramo, da je izhodna točka vsakega sporazuma narodov Jugoslavije, Srbov, Hrvatov, Slovencev in Makedoncev, da se izjavijo ali za samostojno državo, ali pa dajo svoji pripravek na državno skupnost. Vsak narod Jugoslavije mora imeti priložnost da v svobodnih volitvah s svojo večino pove ali želi tako skupnost ali ne.

Če v svobodnem glasovanju katerikoli narod Jugoslavije odloči, da osnuje svojo samostojno državo, ima pravico, da jo osnuje v sporazumno doseženih mejah. V takem slučaju bodo svobodno izvoljeni zastopniki Srbov in Hrvatov morali dobiti rešitev za mirno ločitev obeh narodov upoštevajoč pri tem ne le politične želje srbskega in hrvatskega prebivalstva v mešanih in spornih krajih, ampak tudi njegove gospodarske in socialne interese.

Stoječ na stališču, da je državna skupnost Srbov, Hrvatov, Slovencev in Makedoncev ter bosansko-hercegovskih muslimanov nujna za ohranitev politične, etnografske in geografske integritete vsakega poedinega naroda Jugoslavije in vseh skupno; v pripravljanju, da se narodom Jugoslavije mora predložiti v odločitev ne samo alternativa ločitve, ampak tudi alternativa skupnosti, ki bi bila jasno odredena in vzajemno zjamčena; kar smatramo, da ni mogoče doseči ločitve Srbov in Hrvatov v dve popolnoma samostojni državi na način, ki bi zadovoljil večino Srbov in večino Hrvatov; v zavesti, da bi mogel biti gospodarski in socialni neredek vsakega poedinega naroda Jugoslavije najboljše zavarovanje v državni skupnosti; prepričani, da bi vsak poskus razbijanja okvira sedanjih mednarodnih meja Jugoslavije moral spraviti v resno nevarnost integritete vseh njenih narodov in vsakega posebej, in prepričani, da ideja in pojem Zedinjene Evrope ne izključujeta nastanka ožjih pokrajinskih skupnosti v notranosti evropske celote; smatramo, da bi hodača, svobodna, demokratska in neslobovanska državna skupnost morala biti zgrajena na sledečih osnovah:

Osnove skupnosti

1. Skupnost je zveza štirih suve-

renih narodov Srbov, Hrvatov, Slovencev in Makedoncev. Sestavljena je iz pet enakopravnih držav: Srbije, Hrvatske, Slovenije, Makedonije in Bosne-Hercegovine.

2. Osnovno načelo, ki na njem sloni zgradba zveze, je suverenost poedinih držav. Te po svoji vladi na enak način v enaki meri odstopajo del svoje suverenosti v korist zveze v svrhu skupnega upravljanja sporazumno določenih skupnih poslov. Z drugimi besedami, ne prvenstvo zveze, ampak obstoj svobodnih držav in njihovo sporazumno združevanje v državno zvezo je predpostavka. Osnovni namen zveze je čuvanje interesov vsakega poedinega naroda in vsake poedine države in usoglašanje interesov v zvezi.

3. Ozemeljska razdelitev zveze je sledeča: država Slovenija, Makedonija, Bosna-Hercegovina pokrivajo ozemlje sedanjih republik istih imen. Država Srbija pokriva ozemlje ljudske republike Srbije razen zapadne Bačke in ozemlje ljudske republike Črne gore. Država Hrvatska pokriva ozemlje današnje ljudske republike Hrvatske in hrvatske dele zapadne Bačke.

Ureditev odnosov med Srbijo na eni in Črno Goro na drugi strani se smatra za vprašanje, ki naj ga rešita Srbija in Črna Gora med seboj.

4. Da se zavaruje enakopravnost poedinih narodov in držav, se mora osnovati novo Glavno mesto Zveze izven sedaj obstoječih glavnih mest poedinih držav, na možnosti blizu geografskega središča Zveze. Dokler se to ne izvede, se zvezna oblast mora takoj začasnno razdeliti tako, da bo uprava Zveze v Beogradu, Zvezni parlament v Zagrebu in Zvezno sodišče v Ljubljani.

Oblast zveze

5. Oblast Zveze sestavljajo: Zvezni parlament, Zvezna uprava in Zvezno sodišče.

a) Zvezni parlament sestoji iz dveh zbornic: Zbornica narodov in Zbornica držav.

V Zbornico narodov volijo poedini narodi, kakor tudi narodne manjšine, vsak posebej v neposrednem, tajnem glasovanju svoje zastopnike z ozirom na število svojega prebivalstva v Zvezi. Volitve v Zbornico narodov so vsakih pet let na isti dan na celem ozemlju Zveze, tako, da isto določeno število volilcev voli po enega zastopnika v svoji narodni skupini. Vsaka politična stranka ima pravico postavljati kandidate na celem ozemlju Zveze v vseh narodnostnih skupinah.

Zbornica držav sestoji iz delegatov poedinih držav, ki pošlejo vsaka enako število zastopnikov. Delegati volijo narodnostne skupine parlamentov poedinih držav izmed svojih članov, a v istem sorazmerju v katerem je narodnostni sestav dotične države.

Zvezni parlament v skupni seji obeh Zbornic voli izmed svojih članov predsednika in štiri podpredsednike, ki sestavljajo predsedstvo Zveznega parlamenta. Predsednik in vsak podpredsednik morajo biti iz različnih držav. Vsako leto se po vrstnem redu držav menja predsednik z enim izmed podpredsednikov.

(Ta načrt govori o funkcijah predsednika ter o postopku za nastanek zakonov v Parlamentu.)

b) Zvezna uprava je sestavljena iz naslednjih resortov: predsedništvo, ministertvo zmanjnih poslov, ministertvo zveznih financ, ministertvo gospodarskega sodelovanja, ministertvo za zvezno zakonodajo, ministertvo za narodno obrambo.

(Razloži nato volitve zvezne uprave in nastavljanje uradnikov zveznih ministrstev.)

Osnovno je pravilo, da Zvezna ministertva opravljajo samo tiste posle, ki so nanje izraženo prenešeni z ustavo ali Zveznimi zakoni. Vse ostale posle opravljajo vlade poedinih držav. Predsedništvo opravlja koordinacijo dela Zveznih ministrstev in druge po-

sle, ki jih odredi ustava in Zvezni zakon o organizaciji Zvezne uprave.

(Sledijo naštevanje posameznih ministrov ter njih funkcije in pristojnosti.)

c) Zvezno sodišče ima 15 sodnikov.

Vsak parlament poedine države izvoli po tri sodnike za dobo pet let. Sodišče odloča z navadno večino. Njegove odločbe so pravomočne in izvršene, takoj.

(Tu omenja še tvarine, ki so v pristojnosti zveznega sodišča.)

Pristojnost poedinih držav

6. Vse posle, ki niso prenešeni v pristojnost Zvezne uprave ali z izrecnim sporazumom vseh držav, z Zvezno ustavo ali Zveznim zakonom opravljajo poedine države samostojno. Posebno:

a) Vsaka država vzdržuje in razpolaga z lastnimi oboroženimi silami, ki v dobi miru ostanejo na njenem ozemlju in so pod poveljstvom državne glavarja dotične države.

b) Vsaka država ima svojo notranjo upravo in varnostno službo.

c) Vsaka država odreja in pobira takse in davke samostojno s tem, da je dolžna plačati svoj doprinos za kritje Zveznih stroškov. Carine pobira Zvezno ministertvo za finance neposredno.

d) Vsaka država ima pravico, da izstopi iz Zveze, če to odloči v posebnem, za ta namen odrejenem plebiscitu večina prebivalstva dotične države. V slučaju takega izstopa imajo država, ki izstopa, in sedanje države pravico zahtevati plebiscit v mešanih in obmejnih krajih v svrhu odreditve meja izstopajoče države.

e) Železniški, avionski in drugi promet, kakor tudi telefon, telegraf, radio in televizija spadajo v pristojnost poedinih držav.

f) V svrhu ekonomske koordinacije in boljšega funkcioniranja gori navedenih in ostalih gospodarskih, socialnih in kulturnih služb in ustanov v področju Zveze morejo države osnovati medsebojne in Zvezne urade. Sedeži takih uradov bodo v glavnih mestih poedinih držav. V nobenem slučaju pa ne sme biti več kot ena četrtina Zveznih uradov v glavnem mestu ene države.

g) Vsaka država samostojno določa svojo ustavo in državne zakone, ki morajo biti v soglasju z Zvezno ustavo in Zveznimi zakoni. Nobena država ne more uveljavljati zakona, ki bi kršil človekove osnovne pravice ali bi delali razlike med državljani radi njihove narodnosti, rase ali vere.

7) Vsak prebivalec Zveze je državljani tiste države v kateri ima domovinsko pravico. Vsak državljani ima pravico svobodnega kretanja, bivališča in zaposlitve po celem ozemlju Zveze.

8) Vsi državljani uživajo popolne narodnostne, državljanske, politične in verske svoboščine v vseh državah Zveze brez ozira na narodnostno pripadnost in domovinsko pravico.

Zajamčena je zasebna kmetijska posest in prostovoljno združeno organiziranje. Pravica stavke, svobodno strokovno združevanje in sodelovanje delavstva v upravah podjetij so posebej zajamčeni.

Cerkev, verske skupnosti in njihove organizacije imajo pravico, da sodelujejo v moralni in etični vzgoji ljudstva na celem področju Zveze.

9) Cilj gospodarske politike mora biti stalno zboljševanje življenjske ravni ljudstva pri popolnem spoštovanju osebnosti, z učinkovitim uporabljanjem družbenega gospodarstva, združnih organizacij in zasebne podjetnosti.

Narodi Jugoslavije naj usmerijo svojo gospodarsko politiko tako, da bodo mogli zavzeti čimprej svoje pravo mesto v okviru obstoječih in bodočih ekonomskih skupnosti v Evropi.

To so osnovne misli predloga za demokratsko alternativo tako imenovane „londonske grupe“ iz 1. 1963, pri kateri so sodelovali od Slovencev: dr. Miha Krek, Franjo Sekolec in Nace Čretnik.

Bil sem še otrok — o, da bi bil še danes! — ko mi je oče pripovedoval zgodbo iz lastnega življenja. S Sv. Jošta sva jo mahala proti Loki, na božji poti sva bila in čudežno je bil z blagoslovom orošen najin obraz. Komaj sem racal za očeto; spotikal sem se ob korenine, zagazil v blato ali v jarek, in vselej me je oče pokaral: „No, no, pazi vendar, saj si boš še nogo zlomil.“ — „Ne bom, ne!“ sem odgovarjal s plahim glasom in se moral vsakokrat ustaviti, da sem mu mogel kakor s tal pogledati v oči. Ko je le uvidel, da ga ne morem dohitevati, je umiril svoj korak in hodila sva v štrc, da mi je čudno odleglo. Celo za roko me je prijel, da sem občutil vso njegovo raskavo dlan, moja je utonila v njej in mi je govoril. Vse njegove besede so se mi zdele tuje, prav take, kot bi jih oče že zdavnaj hranil v duši za slovesen dan božje poti; takih pri očetu še nisem čul, zato so se mi zagrizle v dušo.

„Poleti je bilo, kar bo tega, kakih petnajst let, in na Sv. Joštu sem bil. Ustavil sem se pri Končevu, družbo sem tudi našel in vsak je pripovedoval svoje težave, svoje doživljanje, nekateri so lešali svoje dogodivščine z odkritimi izmišljotinami; odkritih, v resnici doživetih pripovedovanj je bilo le malo.“

Moj oče ni mogel poslušati izmišljotin.

„Ne vem kako in ne vem kdaj je potekel čas, zvečerilo se je. Pozabil sem na večer, noč šele me je spomnila, da bo treba domov. In sem se poslovil. Mislim, sem, no, saj ne bo hudega, pot mi je znana, stokrat sem jo prehodil, slep bi bil lahko, pa bi ne zgrešil smeri.“

Noč je bila temna in oblačna; pri prvih korakih me je zazeblu v oči, preveč so bile še omamljene od svetlobe luči. Zavil sem po rebri pod Kočevcem in bil kmalu na poti in prav nič me ni skrbelo. S palico sem krmalil odbijal robido, ki se je prevlekla čez pot in previdno stopical naprej, dokler nisem zavil v gozd, koder se mi je zdela tema še gostejša. Napenjal sem oči, da bi vsaj košček svetlobe kje ugledal, pa je ni bilo. Čul sem samo odmevanje svojega koraka in škrtanje peska pod čevlji; zakotalil se je kamen izpod nog. V vrhovih borovcev je zdaj in zdaj zašumelo, plaho in tiho, preko vej se je zaletavala sova... jaz sem pa počasi korakal naprej, otipavajoč s palico pot. Zdela se mi je že dolga, vendar ne še predolga, da bi mogel misliti na zgrešenje poti.

Utopil sem se v misli in premišljeval sem o svoji mladosti, grenki in kratki, premišljeval o svojem poklicu, in si očrtaval načrte za nove hleve in novo, udobnejšo hišo. Popravil sem v duhu že izgotovljene in karal samega sebe, češ, to bi bil pa že lahko opazil, kazilo bo lice in je nerodno izpeljano. Starost sem si nanišljal in se pripravljaj zanj; kako tudi ne, ker v samotnih urah misli najdalje in najhitreje teko.

JAN PLESTENJAK

OČETOVA ZGODBA

Gledal sem očeta in ga poslušal in ves drugačen se mi je zdel, čudno zavzet in otopljen vase in nehoti sem se stisnil močneje k njemu. Njegove besede, izgovorjene z rezkostjo, so mi brnele v duši v osamelih slikah in nisem ji mogel najti pravega mesta in tudi ne pravega lica.

„Ne vem, kaj še vse sem tuhtal, roka je sama in noga je sama iskala poti in le pri sunkih ob korenine sem se za trenutek zdrnil ter se zavedal, da sem na poti skozi gozd in da mogoče nisem več daleč od doma.“

Misli so mi šle na zimo, in obšlo me je težko občutje: letos je bil slab zaslužek, kaj bo z družino pozimi, ko zaslužka sploh ne bo? Pa naj bo huda zima, pa naj neznanosko zmrzuje, še drva bodo pošla, bojme! Ti še ne veš, kaj se pravi imeti skrbi, pa Bog, da bi jih ne imel. In sem jel razmišljati, kako bi si izboljšal zaslužek, kje bi se pogodil za nova dela, s kom in kje bi bilo najbolje. Dejal sem si: najbolje je s hribovci. Niso skopi, s hrano ne štedijo in niti ne z zabelo. Pri hribovcih moraš delati od jutra do večera in še nisi utrujen, ker si dobro podložen.

Na selški strani in na poljanski bi bilo najprikladnejše in pa okrog Sv. Mohorja. Tam so res kmetje še ljudje po božji volji. — In to je res. Povem ti, da boš vedel, ravanci so zanič. Samo sami bi radi vse pogoltnili in človek bi jim moral zastopati delati in se ubijati zanje. O, jaz jih že poznam in ne pozabim jim tega! — V duhu sem bil pri hribovcih, korakal pa po gozdu Sv. Jošta. Zdela se mi je že, da hodim dolgo, tudi v nogah sem čutil težo, in pa žejalo me je. Gozd se mi je zdel gost in križema preprežen z borovci in borovjem, pot pa enolična, ilovnato mastna.

Lovil sem se z mislimi in se nisem mogel razbrati. Plašen sem bil, pa nisem vedel od česa, in prav tako plašno sem se oziral po drevesih in na obronek, katerega nazivajo naši ljudje Babji boj. Baj se se tam stople ženske, in zmagovalke so pod potjo pokopale mrtve bojevnice. Oče je še vedno korakal počasi, tako da nisem čutil prav nikakršne utrujenosti. Gorelo pa je v meni od radovednosti, kaj bo in kakšen bo konec očetovega pripovedovanja.

„Tema je bila gostejša, prav nikake razlike nisem občutil, če sem zamižal, in zdi se mi, da sem v razmišljanju največ mižal. Tisto je res, da se pri mižanju da vse bolj napeto misliti. Obstal sem in sem prisluškoval, da bi začul znamenje življenja iz vasi, ali da bi čul udarce zvona. Nič. Pa menda nisem zašel? S palico sem otipal pot in uverjen sem bil, da je prava in sem zopet raztegnil korak. Utrujen sem že

bil in sem se usedel ob rob poti. Tla so bila hladna, med vejevjem je zaplahutalo, med borovjem zašustelo, sicer pa je bil mrtvaški mir. Zadremal bi bil rad, pa si nisem upal: naj se prehladim ali pa naj zamudim službo, škodo bom imel in še delavci mi bodo lenarili.

Nebo je bilo utopljeno v temo; da bi vsaj kakšno zvezdo zagledal, bilo bi mi laže pri srcu. Strmel sem v smer, koder bi moralo biti nebo, pa nisem mogel prodreti z očmi skozi temo.

Motno sem gledal očeta in v prsih mi je utripalo. Strmel sem v očeto enakoverno pripovedovanje in bal sem se konca. Zdel se mi je strašen in neizprosni, in nisem mu znal ne lica ne imena.

„Kaj ne bo konca gozdu,“ je nadaljeval oče, „sem se izpraševal. Nikoli še nisem hodil tako dolgo s Sv. Jošta. Kdaj bi že moral biti v Ribniku, pa sem še vedno v bregu. Da bi vsaj do Mlinaria že prišel! Šel sem naprej in čakal, kdaj stopim v ravnino. Toda ni je bilo. Tudi potoka ni hotelo biti, ki teče nekaj pred ravnino.“

Hodil sem, če ne več, vsaj še eno uro, pa vedno ista pot, vedno ista tema. Obstal sem; mogoče, sem si mislil, vendar že začujem kako življenje in se bom znal usmeriti. Niti ure nisem čul, niti psa, le šumljanje v vrhovih borovcev.

„Janez!“ je zategnjeno, zamolklo jeknilo med debli. Presunilo me je in nisem vedel, kaj naj počnem. Tuj mi je bil glas, tako tuj, da sem dvomil, če je bil človeški.

„Kaj je?“ sem sunkoma odgovoril. Moj glas se je raztegnil po gozdu in utonil v daljavi, odgovora pa ni bilo.

„Janez!“ je še bolj zategnjeno in ubito pretrgalo čez nekaj časa tišino. Nisem čutil strahu ne groze, naprej pa le nisem mogel, kaj šele, da bi si znal tolmачiti zagonečni klic sredi noči in teme. Kdo naj me kliče, zakaj? Klic ni bil ne blizu, ne od daleč, bil je tako sam zase, da mu nisem znal ne smeri ne izhoda.

„Kaj je? Tukaj sem!“ se mi je skoraj nehoti izvilo, samo da bi udušil občutek, ki me je tlačil k tlom in mi jemal razsodnost. Med drevjem se je uglušil moj klic, bil pa je toliko močan, da bi čudežnega neznanca dosegel. Ali odgovora ni bilo, niti šuštenja. Prisluhnil sem: zdaj zdaj začujem njegov korak, ali me še pokliče, bogve, kdo je in odkod. Pa ni bilo ne koraka ne neznanca. Bil sem sam in tema okrog mene in nad menoj. Otresti sem se hotel težkih misli, tiho, polslišno sem stavljal korake po poti, hotel sem čimprej v dolino in od tam sem skoraj

doma. Take tišine še nisem doživel in tako močne želje po domu tudi ne.

„Janez, kam greš?“ se je nenadoma razleglo in to čisto blizu mene. Rekel bi, niti korak od mene. V glasu je bil očitek, pomilovanje, in v klicu je bilo usmiljenje, dasi je bil klic, kot klic nepoznanega sveta.

Nisem mogel do glasu, samo obstal sem in čakal v otrplosti, kdaj stopi predme tujec in mi razodene, kaj hoče. Ni bilo najmanjšega šepeta, nič se ni premaknilo v temi... Stal sem nepremično, nog nisem čutil, niti rok, samo glava mi je bila težka, kakor opojna. Misli so se križema lovile v glavi, vse brez začetka in konca. Nastajale so komaj jasne in se izgubljale in nisem jim znal ne namena ne pomena. Komaj je ugasnila ena in se porodila druga, pozabil sem na prejšnjo. Čutil sem, da mi je vroče, in vendar je bila noč hladna.

Stal sem na poti in bogve zakaj. Zdi se mi, da sem moral stati.

V meni je vse utripalo in prej nepoimovane podobe so vstajale pred

Nov slovenski šahovski velemojster

Šah je bil vedno med Slovenci zelo popularen. Skoraj vsak ga zna igrati, pa tudi turnirji so pogosti. V naši skupnosti v Argentini smo včasih imeli precej turnirjev, sedaj pa je vključen med panoge mladinskih športnih dni.

Med Slovenci pa so se pojavili tudi šahisti, ki so na mednarodnem polju prišli do visokih mest v tem „kralju vseh iger“. Prvi naš mednarodni velemojster je bil vsem poznani že umrli dr. Milan Vidmar, ki je v prvih desetletjih tega stoletja zavzemal prva mesta na turnirjih in ki bi lahko prišel morebiti celo na najvišji položaj, da se ni posvetil elektrotehniki.

Drugi slovenski šahist, ki je dobil velemojstrski naslov, je Vasja Pirc. Doba njegovega viška je bila pred II. svetovno vojno in kmalu po njej. Ta pa je v šahovskem svetu najbolj poznan po svojem načinu otvoritve, ki se imenuje po njem Pircova obramba (Defensa Pirc). Ta varianta je v zadnjem času postala zelo moderna in jo igrajo zelo pogosto na vseh velikih turnirjih. Tudi na zadnjem turnirju v Buenos Airesu smo jo imeli večkrat priliko videti in sedaj na svetovnem prvenstvu v Siegenju.

Med mlajšimi, ki so sedaj šele na začetku svoje šahovske poti, pa je na prvem mestu velemojster Bruno Parma. Ta je leta 1962 postal mladinski svetovni šahovski prvak. (Drugi so bili Ivkov, Panno, Larsen in sedanji svetovni prvak Spaski). Pri zadnjih turnirjih je večkrat zasedel prvo mesto, in vi-

očmi. Klic mi je brnel po ušesih in nisem mu vedel pomena; grozo sem čutil v njem in že misli nanj me je bilo strah. Oče se mi je zasmilil in oklenil bi se rad njegovega vratu.

„Topiti se je jela tema, občutil sem hipec svetlobe, še popolnoma nerazločne, dokler nisem ločil pota od dreves, drevesa od drevesa, videl samega sebe in tujo pot pred seboj, in pa breg. Na bregu, ne daleč od mene, je bila poseka, in s poseke sem šele spoznal, kam me je zavlekla noč. Spodaj, kake pol ure se je raztezal Crngrob, pod Crngrobom Sorško polje.“

„Kdo vas je klical, oče?“ sem ves v drgetu dahnil v očeta.

Oče je nekaj trenutkom pomolčal. „Bog!“

„Bog?“ sem se začudil.

„Res, Bog. Proti breznu sem taval, pa me je poklical.“

Oče je presunjen molčal; jaz tudi.

Danes, ko nisem več otrok, dasi bi bil rad večno otrok, se mi zdi, da v srcu čujem večkrat klic, kot ga je čul oče: „Janez, kam greš?“ Pride nenadoma, ob uri bridkosti, ob uri razkošja, kadar se ga najmanj nadejam.

In še danes krožijo misli okrog tega klica: „Janez, kam greš?“, ki je poln usmiljenja, poln pomilovanja in groze.

deti je, da se izpopolnjuje in lahko od njega pričakujemo še veliko.

Malo nižji naslov mednarodnega šahovskega mojstra pa imata tudi Slovenca Stojan Puc in Milan Vidmar ml. (sin velemojstra). Oba pa sta veterana in se skoraj ne udeležujeta večjih in mednarodnih turnirjev.

Sedaj pa je zasvetila nova zvezda na slovenskem šahovskem nebu. To je dosedaj nepoznani, a bliskovito rastoči Albin Planinc. Ta 26 let stari Ljubljčan je bil na slovenskem prvenstvu leta 1967 šele četrti, na jugoslovanskem leta 1968 deseti. Lani pa je na turnirju v Ljubljani v močni konkurenci dosegel prvo mesto pred velemojstri Gličaričem, Unzickerjem, Byrnejem in Matanovičem. Že tedaj je dosegel dovolj točk, da postane velemojster a ker ni bil še niti mednarodni mojster, je dobil le ta naslov.

Letos pa je Planinc sodeloval na turnirju v Varni v Bolgariji. Na tem je zmagal v veliki formi, pustil daleč za seboj druge velemojstre (Bileka, Padevskega, Šamkoviča, itd.) in si s tem pridobil velemojstrski naslov. Njegov veliki uspeh lahko vidimo v tem, da je v zadnjih 6 igrach dobil 5 1/2 točk.

O tem novem slovenskem šahovskem meteorju je napisal ruski velemojster Šamkovič, ki je igro s Planincem izgubil, z velikim spoštovanjem: „Planinc je talentiran in delaven, in ima zavirljiv karakter, prav za šahista: je izredno miren, objektivni in dosleden v izpeljavi zastavljenega cilja.“

Otroški kotiček

Mirko Kunčič

MLADA SMUČARJA

Matjaž in Marjanca, dva smučarja v rla, sta sita peči in toplote do grla.

Tja gor v Bariloče kot ptička vesela iz kletke samotne bi rada zletela.

Sto metrov Matjažek že skoči čez vejo — zaenkrat le v sanjah pod toplo odejo.

Mirko Kunčič:

Kača velikanka v Žajnbrodu

(Triglavska pripovedka)

Najprijetno srečanje s kačo velikanko je doživel Španov praded iz Mojstrane na Gorenjskem.

V zgornjem delu Mojstrane onstran velikanske rake, mimo katere se poleti pomikajo trume hribolazcev proti Peričniku in Aljaževemu domu v dolini Vrata, so bile nekoč fužine in kamnolomi. V kamnolomu Žajnbrodu so italijanski delavci lomili kamenje. Španov praded — naj ne zameri, da mu še po smrti ne damo miru — je lomljeno kamenje vozil k jezu.

Peljal se je, peljal nekega dne na ropotajočem vozu proti kamnolomu. Že je bil blizu kamnoloma, ko so mu italijanski kamnarji s šklepetajočimi zob-

A kadar odraste naš dečko od fare, odnese rekordov tri polne pehare.

Oba že na pragu pogumno stojita, sto smučarjev hrabrih se nič ne bojita.

Le nekaj, le nekaj skrbi ju močno: če letošnjo zimo snega nič ne bo...

Pogumno se je peljal, peljal dalje. Pod kamnolomom je ustavil kobilico, jo nežno potrepil po štrlečih rebrih in odločno odstopil k skalovju. Pogledal je na desno, pogledal na levo — nič. Kje je kača? Kača, pridi na dan!

Pod robato skalo je nekaj sumljivo zasikalo, zašumelo. Španov praded si je zavil rokave, mogočno pljunil v žuljave dlani, napel grčave mišice in objel skalo s klesčastimi rokami. Hoooo-ruk! je samemu sebi dajal takt in pogum.

Skala se je zazibala. Skala se je prevrnila na hrbet. Žrelo velikanske kače je španovemu pradedu zazijalo naproti. Da bi se pošasti lotil golorok? Tak junak pa tudi Španov praded ni bil. Namazal si je podplate z mastjo, ki ji pravimo strah, in teklen je, teklen, da bi bil kmalu dušo izgubil. Kobilica je ostala na kraju groze, on pa je kot plaz pridrvel v kajžo kosmatega Matevža pod Grančičem in zakričal:

„Matevž, pihalnik v roke!“ (Takrat so puški rekli pihalnik.)

„Ali je gams?“ se je razveselil kosmat Matevž in planil pokonci, kakor da bi pritisnil na vzmet.

„Kaj bo gams! Kača je. Kača.“ je zadirčno bleknil španov praded. Zamalo se mu je zdela, da bi ga kdo imel za strahopetca, ki pred gamsom beži.

Kosmat Matevž se je hladnokrvno usedel nazaj na skrtno. Zaničljivo se je s palcem in kazalcem uselnil ter se ponosno pridružil:

„Da hite strela, pradedanaka trohla, jaz sem divji lovec Matevž! Gams se streljam, smilake in lisice. Kače naj stročijo love v precep!“

„Ali si nor?“ se je zagrzel španov

praded, „Otroke boš pošiljal v smrt? Ni gad, ti rečem, ni modras, ni belouška, ni slepec; naj se mi jezik posuši, če ni sam zmaj. Frakelj smrdljivca ti ne uide, če mu preluknjaš glavo. Mor-da je zakleta kraljična, in jo boš tako rešil.“

Smrdljivec je kosmatemu Matevžu zapeljivo zadihal pod nos in ga počestgetal po goltancu. (Žganju so takrat rekli smrdljivec.) Koj ga je spet vrglo pokonci, kakor da bi pritisnil na vzmet. Pograbil je pihalnik in že zdiral za španovim pradedom pod goro, pod to goro zeleno. Krivci za klobukom so mu bojevitno frfotali, kakor da bi sam zlo-dej pihal vanje.

Kača velikanka je zbegano lomastila po kamnolomu in iskala novo skri-vališče. Preden ga je utegnila najti, se ji je kosmat Matevž približal na strel-laj. Prislomil je pihalnik k ščetina-stemu licu, zamižal na levo oko, po-meril in sprožil. Pumf! je reklo in se pokadilo, da je zračni pritisk pahnil španovega pradedu na tla. Pa prav za-res zračni pritisk in ne strah, kakor so pozneje vedeli povedati hudobni jeziki.

Kača velikanka se je v divji bole-čini vrgla kvišku. Še nekajkrat je za-mahnila s koničastim repom in odprla klopotačo žrelo. Potlej se je krčevito zvrila in negibno obležala. Bila je mrtva, čisto mrtva. Izkazalo se je, da ni bila zakleta kraljična, ampak pravna kača velikanka, dolga deset metrov.

„Je že po njej!“ je zmagovalno zatulil španov praded in se oberoč sko-bacal na noge.

Z združenimi močmi sta ubito kačo vrgla na voz in jo odpeljala v vas. Bi-stre oči mojstranških bosopetnikov so

nenavadni tovor kar koj opazile. Za-gnali so tak vik in krik, da so spravi-li pokonci vso vas. Staro in mlado je drlo vkup in se prerivalo okoli voza. Španova kobilica je važno dvigala gla-vo in ponosno kazala svoja koščena re-bra. Revica je bila brzkone prepriča-na, da velja občudovanja ljudske mno-žice njeni lepoti. Malo, da ni od napu-ha počila!

Tudi italijanski kamnarji, ki so se kot piščeta razkropili na vse strani, so prilezli izza vogalov. Dobili so spet dar govora. Na vsa usta so neustra-šenima lovcema, španovemu pradedu in kosmatemu Matevžu, peli hvalo in čast. „Kač, kač, kač,“ so žlabudrali in ško-doželjno otipavali truplo progrozne pošasti.

Tako se je zgodilo, da je bil španov praded tistega dne omamljen od slave, kosmat Matevž pa od dišečega smrdljivca — žganja...

Čas je zlato

Gregorčku so rekli, da je čas zlato. Ker so tudi ure zlate, se je šel učiti urarstva. Da bi si čimprej izpopolnil svoje znanje, je nekega dne razdril uro sestrice Alenke. Kakor je vsako reč na svetu lahko razdreti, težje pa nazaj zložiti, tako se je zgodilo tudi Gregorčku. Ni šlo in ni šlo.

Medtem se je vrnila domov sestra Alenka. Ko je videla razstavljene dele ure na mizi, je vprašala: „Pa menda vendar ni to moja ura?“

Gregorček, novopečeni urar, se je odrezal: „To je ura, ki jo je razstavil.“

„Je bila, ampak ne bo več bila.“

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA: Amaterji šentjakobskega gledališča bodo slavili v letošnji sezoni 50-letnico obstoja tega gledališča. V proslavo jubileja bo letošnja sezona imela na sporedu pred vsem slovenska dela: Jurčičev Deseti brat v novi dramatisaciji Jožeta Voznyja, ki bo delo tudi režiral, Finžgarjeva Razvalina življenja v režiji Hinka Košaka, Cankarjev Martin Kačur (v Smerdujevi priredbi), režiser bo Viktor Molka, (za novoletne praznike) mladinska igra, ki pa še ni določena, Kreftovi Celjski grofje, ki jih bo režiral Karel Pogorelec, Žižkova Miklova Zala v (najverjetneje) avtorstvu režiji in slovenska še ne uprizorjena komedija, ki pa se zanjo morajo še odločiti.

MARIBOR: Mariborska Opera bo začela operno sezono 1970-71 z Gluckovo opero Orfej in Evridika. V ostalem repertoarju prevladujejo preizkušene italijanske opere takozvanega železnega repertoarja, katere so občinstvu izredno priljubljene. Med temi so: Verdijev Trubadur, Donizettijeva Lucija de Lammermoor in Puccinijeva Dekle zlatega zapada.

LJUBLJANA: Šmarna gora je bila dolga leta najlepša izletna točka v neposredni bližini Ljubljane. Po nastopu komunističnega režima pa je ostala zelo osamljena. Le redki jo še obiskujejo. Raje delajo izlete drugam, kjer jih žičnica potegne v večje višine. Šmarna gora pa je s svojimi 667 m nad morjem zanje previsoka, ali bolje rečeno s svojimi 350 m nad Tacnom, da bi hodili gori peš. Šmarna gora predstavlja dve zanimivosti: je razmeroma dobro ohranjen protitirski tabor iz daljnega XV. stoletja; v cerkvi pa so znamenite freske Matevža Langusa in so v stalni nevarnosti, da jih uniči dež pri slabih strehi. Sedaj so le v teku priprave, da bodo napravili novo streho.

MARIBOR — Mariborska Drama je letošnjo sezono začela 12. septembra z mladinsko igro Danila Gorinška „Rdeča kapica“, druga predstava je bila ponovitev zadnje lanske igre „Izgubljeni sin“ Šuštar-Dobrosnjaka.

MURSKA SOBOTA — Devetnajstletni štefan Flisar-Sandi je pripravil za tisk zbirko svojih pesmi pod naslovom „Šopek ovonelega cvetja“. Zbirko bo izdal v samoizdaji v 600 izvodih, tiskal pa jo bo soboški zasebni tiskar Tone Ružič.

PTUJ — Na II. festivalu zabavne glasbe Slovenije je nastopilo 36 skupin, ki so se predstavile s 72 skladbami. Komisija za ocenjevanje besedil je najboljšo ocenila — med splošno podoprečnimi besedili — Elke Mihelčičeve pesem „Tebi, ki si daleč stran.“

MARIBOR — Gozdno gospodarstvo Maribor je dalo pobudo, da bi v Halozah na slabših neobdelanih zemljiščih zasadili iglavca. Programa, kako bi za-

sadili 10.000 ha še nimajo, smatrajo pa, da bi bilo to potrebno narediti. Pravijo, da kmetijskih pridelkov sedaj ne potrebujejo več toliko kot pred časom, ko so krčili ravninske gozdove. Glavni razlog pa bi bil, ker primanjkuje delovnih rok, ki jih ni mogoče povsod nadomestiti s stroji.

MURSKA SOBOTA — Sredi avgusta je v Soboti padala toča, debela kot pest. Samo v Soboti je bilo pobitih 15.000 kv. metrov okenskega stekla. Ker stane meter stekla 42 din, bodo Sobočani plačali 480.000 din za popravila. Škode v kmetijstvu in vrtnarstvu pa je toča naredila za 5 milijonov dinarjev v mestu in enajstih okoliških vaseh. Poškodovanih je bilo tudi 300 osebnih vozil, ki im je toča popolnoma zmalčila pločevino, popravilo bo terjalo okoli 300.000 din.

CELJE — V Celju so 4. septembra odprli veliko vrtnarsko razstavo. Pretežni del razstave je bil v naravni okolici ob celjski vrtnarski šoli in podjetju Medlog.

UMRLI SO:

LJUBLJANA: Andrej Bajec (91), up. lekarnar; Marija Mivšek r. Grbec (75), babica v p.; Zvonko Lajovic, gozd. inž.; Nelly Skubic r. Wilkinson; Martin Kuhar, up.; Rozalija Grbec r. Okretič; Jože Škulj, poštni up.; Dr. Boris Roman Vidmar, kirurg primarij; pro. Emil Bevc; Eddi Leskošek; Frančiška Trček r. Magerl; Joža Godec r. Cvelbar; Franc Javornik, krovski m. v p.; Ema Kotnik, uč. v p.; Viktor Virant, žel. up.; Ana Bogataj r. Bezek; Jože Lenarčič (74), up.; Jože Čiuh, stavbenik v p.; Mirko Čeron (73), up.; Marija Resnik r. Smerkolj; Vida Erjavec r. Cirman; Minka Žnidaršič r. Šmid, Jože Pukl, prof. v p.

MARIBOR — Franjo Stenovec (80), up.; Žiger Ana (75), up.

RAZNI KRAJI — Marija Škof r. Kavčič, Dravljice; Antonija Dečman, Litija; Marija Auer r. Mihelič, Sevnica; Anica Šajevič r. Pavlič, Izlake; Jakob Kramar, Štepanja vas; Terezija Ertl r. Kranjc, Blejska Dobrava; Alojzija Kremžar r. Sedej, Vič; Franc Benedik, Preska; Janez Martinčič, Cerknica; Marija Macele (74), Bušinja vas; Marija Sterle (84), Viševsek; Ivan Piskar, Tržič; Franc Šifrer (71), Žabnica; Ana Zaic r. Peternel (73), Žiri; Cecilija Požnel r. Plahuta (81), Bled; Marija Brodarec r. Porenta, Metlika; Janez Ješe (85), Srednja Dobrava pri Kropi; Danica M. Peršin r. Madon, Šent Vid pri Lj.; Jože Anzelc, Škrilje; Janez Bajda (66), Štepanja vas; Marija Strah, Sostro; Franc Petkovšek, up. Planina pri Rakeku; Drago Grah, davčni inšp. v p. (84), Celje; Anton Šraj, strojni ključ. v p., Hudo pri Radomljah; Anton Gošnik (85), sobosl. m. v p., Dravljice; Ivana Tauffer r. Mejač (85) Zalog; Pavla Lavrič r. Janež, vd. po advokatu, Sodražica.

SLOVENCJI V ARGENTINI

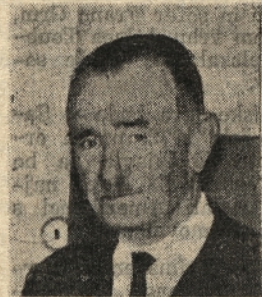
Osebnostne novice

Krst. V Slovenski kapeli je bil krščen v nedeljo, 27. septembra Edvard Jože Tušek, sin Jožeta in Jožice roj. Tomazin. Krstil je g. Jože Škerbec.

Zlati poroki. V nedeljo, 27. septembra, sta slavila zlato poroko g. Vinko in ga. Marjeta Zupanc. Slavljence sta doma iz Cerkelj na Gorenjskem. Begunska leta sta preživela na Koroškem. Po prihodu v Argentino sta ustanovila lep dom v San Justu. Vsa leta neumorno sodelujeta v slovenski skupnosti v San Justu. G. Vinko je tudi botroval „Našem domu“. Sv. mašo ob zlatem jubileju je v cerkvi v Villa Constructora daroval g. dr. Alojzij Stare. Navzoč so bili njuni otroci z družinami.

Isto nedeljo, 27. septembra, pa sta na svojem domu v Castellarju slavila prav tako zlato poroko, v krogu sorodnikov in prijateljev g. Ing. Gustav Zamanek in ga. Ana roj. Soršak. Zahvalno sv. mašo je opravil delegat msgr. Anton Oršar. K slovensosti je prišla tudi sestra ing. Zamaneka iz New Yorka skupaj s svojim možem.

AVGUST MALOVRH — UMRL

Pokojni je bil rojen 30. avg. 1897 v Polh. Gradcu. Po končani ljudski šoli je odšel v podkovinsko šolo Ljubljano. Že kot mlad fant je zelo občutil nemški pritisk, kajti po končani strokovni šoli ni mogel nikjer dobiti zaposlitve, ker ni obvladal tega jezika.

† ALOJZ SKOBERNE

Zopet je smrt pretrgala nit življenja človeku, ki je pred vojno aktivno deloval v javnem življenju. To pot si je izbrala uglednega posestnika 86-letnega Alojzija Skobernega iz Loke na Frankolovem iz celjske okolice. Svojo plemenito dušo je izdihnil dne 28. avgusta v Topolščici pri Šoštanju, kamor se je po nasvetu zdravnikov pred par tedni podal na okrevanje. Domačini so se dne 30. avgusta poslovili od njega v obilnem številu kot na malo katerem pogrebu v tej župniji. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil domači g. župnik, v govoru se mu je zahvalil za njegovo delo in ga stavil mladini za vzgled eden od bivših sodelavcev. Domači cerkveni pevski zbor mu je v slovo zapel pred domačo hišo in ob grobu.

Rajni je pred desetletji zelo aktivno opsegal v domače javno življenje. Bil je odločen pristaš dr. Korošca; ni se ustrašil zasledovanja režimskih orožnikov niti ga ni omajal pred leti večletni zapor. Bil je med ustanovitelji krajevne Posojilnice; vrsto let je sodeloval v občinskem odboru. Vse javno delo ga pa ni oviralo, pri vzgoji družine in skrbi za ureditev posestva, sicer v hriboviti legi, ga je imel lepo urejenega, negoval je vrsto krasnega sadnega drevja, proste nedeljske popoldneve je pa preživel v bližini čebelnjaka, kjer je opazoval kako njemu najljubše živalice nabirajo med.

Rajni zapuščala tri sinove in štiri hčere; najstarejši Slavko je bil pred vojno šef podružnice Slovenca v Celju, med vojno urednik Slov. Doma, sedaj pa živi z družino v Castellarju.

Vsem žalujočim naše iskreno sožalje!

1915 je bil odpoklican k vojakom ter se udeležil bojev na italijanski fronti s pešpolkom kranjskih Janezov. Zaradi bolezni se je predčasno vrnil in je bil eden izmed redkih prič, ki se je osebno udeležil slavnostnih manifestacij 29. oktobra na kongresnem trgu. Ta dan je večkrat imenoval najboljši v svojem življenju. Leta 1919 je vstopil v službo k južni železnici, kjer je z njeno lastno pridnostjo in stalno željo po izpopolnjevanju hitro napredoval. Ko je južna železnica prešla v državne roke, je tudi tu obdržal svoje mesto in postal mojster v kurilnici v Šiški. Tu je razvil tudi vse svoje organizacijske lastnosti. Organiziral je delavce, jim razkrinkaval komunistične propagandiste, zlasti pred in po dogodkih na Zaloški cesti. Komunisti so mu že takrat grozili s smrtjo. Istočasno se je udeleževal v prosvetnem društvu na Viču, kjer je bil večkratni predsednik in član vseh odborov do druge svetovne vojne. L. 1921 se je poročil z Rozalijo roj. Japelj. Iz tega zakona se mu je rodilo sedem otrok, od katerih mu je sin Janez padel pri domobrancih, hčerka Roža pa umrla že tu v Argentini.

Glavno dejavnost pa je razvil v političnem življenju. Že od mladih let je bil navdušen pristaš Krekovih idej, vse od začetka pa član SLS, ki ji je bil zvest do konca. Še v domovini je bil izvoljen za župnika, in je to velikokrat s ponosom ponavljal še v Argentini.

Zaradi svojega političnega prebricanja in globoke vernosti, bil je eden tistih ki zapovedi ne samo poznajo ampak jih tudi izpolnjujejo, je l. 1945 z vso družino zapustil domovino in preko koroških taborišč l. 1949 z vso družino prišel v Argentino.

Tu je služboval v raznih kovinarstvih podjetjih. L. 1962 mu je umrla hčerka Roža, dve leti nato pa žena. Obe smrti je zelo težko prebolel. Zadnja leta je stanoval pri sinu Jožetu, kjer ga je v ponedeljek, 21. 9. doletela smrt. Prizadeti družini naša sožalje.

JANEZ ŠEST — UMRL

Slov. kršč. socialno gibanje je zopet izgubilo enega izmed svojih delovnih in požrtvovalnih delavcev. Dne 20. septembra je v Bs. Airesu umrl Janez Šest, znana osebnost med slov. protikomunističnimi emigranti, eden izmed ustanoviteljev Družabne Pravde in njen aktivni odbornik od začetka pa do zadnjega diha. Družabna Pravda je v preteklih treh mesecih izgubila dva svoja stebra: Jožeta Jonkeja in sedaj še Janeza Šesta.

Pokojni je bil rojen 19. januarja 1913 v Kamenju, Bohinjska Bistrica. Že zgodaj je zapustil svojo rojstno vas in šel v službo na Jesenice, kjer je postal skladiščnik pri Kranjski industrijski družbi. Po zaslugi tedanjega jeseniškega kaplana Andreja Krizmana se je seznanil s krščanskim socialnim naukom in se začel aktivno udeleževati v katoliški delavski organizaciji — Zvezi združenih delavcev. Tudi je ustanovil podružnico te zveze v Bohinjski Bistrici. Ves čas med vojno je bil eden izmed redkih mož, ki so javno nastopili proti komunistom, ki so zakrivila smrt številnih nedolžnih talcev, (Sledi na 6. strani)

Vsak teden ena

IZ GLOBIN II

Milena Šoukal

Kričim, dokler je v meni še moči. Ne vidiš? Padam!

Vsi padamo — — — tudi Ti.

Mi pod grehi, ti pod križem.

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

28. septembra 1950 — št. 39

KOMUNISTIČNO BARBARSTVO — GROŽNJA SVETOVNI CIVILIZACIJI

Newyorški guverner Dewey je priredil v New Yorku banket glavnim delegatom ZN. Ob tej priliki je imel govor, v katerem je poudarjal, da ima ZSSR v koncentracijskih taboriščih 10 do 15 milijonov sužnjev. Pri teh besedah sta se sovjetski zunanji minister Višinski in sovjetski delegat pri ZN Malik spogledala, nato pa vstala od mize in zapustila banketno dvorano. Ostale delegacije se za njun odhod niso dosti zmenile. Dewey pa je takoj odločno pripomnil: „Reči moram, da mi je v čast, ko odhajajo tisti, ki kujejo zaroto za uničenje sveta.“

Po tej opazki je govor nadaljeval ter naglasil, da „bi bilo neumno misliti, da bi mogel kdor koli na svetu mirno spati, dokler ZSSR vzdržuje koncentracijska taborišča, kjer naravnost muči ljudi. To barbarstvo predstavlja grožnjo svetovni civilizaciji. Sedaj ni več časa, da bi sramotna dejstva prikrivali z lepimi političnimi frazami.“ Dewey je za to svojo odločno obsodbo komunizma žel silen aplavz...

...Istega dne je podal odločno izjavo proti komunizmu tudi general Franco... Na časnikarjevo vprašanje, zakaj ZDA sedaj raje podpirajo komunistično Jugoslavijo kot na Španijo je dejal, da tak postopek pripisuje „etični krizi in pomanjkanju logike“, kar vse je opaziti v politični delavnosti mnogih narodov. „Ameriško ljudstvo“, je dejal Franco, „je tako naivno, da se da zlahka speljati; kot so med vojno prikazovali stalna skoraj kot svetnika, velikega zaveznika in zaročenca Amerike, tako sedaj iz političnih razlogov smatrajo za primerno, da Tita prikazujejo kot realno vrednost zaradi njegovega navideznega spora z Moskvom...“

Prijave za udeležbo na proslavi Narodnega praznika in dneva Slovenske zastave, 1. bo v soboto, 24. t. m. v Slovenski hiši, sprejemajo: V Slovenski hiši, v vseh domovih in vsi odborniki organizacij. Prijavite se najkasneje do 19. t. m. Vstopnina za kritje stroškov prireditve in slavnostne večerje: 900 pesov.

Narte Velikonja: ZANKE

Velikonja je bil rojen 1891 na Otlici pri Vipavi, in je umrl 1945 v Ljubljani.

Pričujoča zbirka črtic in novel (244 strani) je nadaljevanje zbirke Ljudje, ki je bila izšla pri Slovenski kulturni akciji v Bs. As.-u 1955. leta. Kakor je tej takrat napisal topel spremni uvod njegov sin, prof. Jože Velikonja, tako je zbirki Zanke bila obljubljena istega avtorja bibliografična študija o Velikonjem pisateljevanju, a „za objavo še ni dozorela“, kakor to beremo v končnih besedah. Silna škoda za edinstveno priliko, ko bi lahko bila dodana knjigi in bi osvetlila popolni lik pisatelja, ustvarjalčevega in enem kontinentu, a dvignjenega v pravo luč in resnično ceno šele na svetu preko morja, med svobodnimi ljudmi.

Knjiga je počastitev Velikonjeve 25. letnice smrti: kot rdeča sled se vleče njegova obsodba pred 25 leti doma in zapisana bo ostala za vedno. Njegovo zadržanje, beseda, napisana in izgovorjena, je z njim bila obsodena: prav zaradi tega ima zagotovljeno neminljivost. Ubiti pisatelj Narte Velikonja je poleg Balantiča stopil v nesmrtnost.

Zbirko je ob izdaji Ljudje napovedal že tedaj Tine Debeljak. Ime nosi po eni izmed najbolj karakterističnih novel Zanke in obsega 8 del, ki so bile izšle svojčas po raznih literarnih publikacijah. Da so v skupni zbirki, omogočajo oceno Velikonjevega skupnega dela, rešijo pa tudi pozabe tolikih vrednot, ki zaspe v periodičnih izdajah. Dodane so v Epilogu še: Kras, poln ljubezni in

remiscent na najožji domači kraj. Moje literarne laborije, ki navajajo obris Nartejevega pisateljskega delovanja in marsikje dopolnjujejo sinovo spremno besedo v zbirki Ljudje, ter po pisatelju samem napisan Moj nekrolog, kjer govori o tolikih srečanjih s smrtjo, od rojstva pa do zadnjih let. Lepo ponižno in pobožno pravi: „Od rojstva do smrti je šla z menoj smrt. Ni čuda, da me je ujela. Marsikdaj se me je usmilil Bog, ker nisem bil na obisk pripravljen; prosim ga, naj bi bil zdaj“ (str. 235). Te besede izražajo notranje globino in vdanost v božjo voljo: tak je bil njegov cilj in šel mu je naproti. Njegovo življenje bi bilo zgorelo in vse bi bil izgubil, če bi se bil oddaljil od njega. Zato šele po tem razumemo mrasikaj v njegovih spisih: poštenost, vernost, resničnost, potrpežljivost in oceno večnih vrednot. Tako razumemo črtico Režika, njen osrednji problem, čeprav je pisana v dokaj zastarelem načinu. Ampak jedro je živo, čeprav ji svet daje danes malo veljave.

Med osrednji in najboljši noveli bi štel Pomlad in Zanke. Dasi uporablja skope besede v osvetljevanju svojih oseb, še manj poskrbi za sočne opise okolja, v katerem se zgodbe dogajajo, vendar z močnimi dialogi razvija dejanje v dramatičnost in vrta v globino psiholoških osnov. V Pomladi čudovito slika počasno umiranje starcev v hiralnici, ki se pa z vso krčevitostjo drže nekdanjega trdnega življenja, ko so še

„nekaž bili“, in ne morejo priznati svoje poti navzdol in postavitev v kot. „Čar in ogenj je izhlapel, ostal je samo šilj pepel z rahlo plašno iskrico“ (51). Njihovo upanje na jutrišnji dan je še vedno živo, dasi po neizprosnih življenjskih zakonih vse ostane le izgorevajoča sanja.

Zanke so močna zgodba o morilcu: psihološka razčlenitev človeka, ki je bil zmožen ubiti sočloveka in ne najde potem ne miru ne pravega mesta pod soncem. Fustimo Velikonjo govoriti in soditi o njem: „Smrt ne pozna besede, zločin ne pozna besede, kajti zločinec se je izločil od človeške krvi, se je izločil sam iz človeškega občestva. Kdor je moril, nima več pravice do besede. Življenje plačaš samo z življenjem. In če si že zločinec, nimaš več pravice braniti svoje življenje“ (171). Zanke so bile tiskane v Dom in svetu leta 1943 in jih je posvetil banu dr. Natlačenu.

Po svoji težki bolezni, ko se je zdravil na kliniki za živčne bolezni v Zagrebu, je napisal dve noveli: Na kliniki in Na hodniku. Godita se v istem okolju — med bolniki na kliniki — in pričata moč njegovega peresa, čeprav je po bolezni ostal telesno na pol ohromel. Kar pogrešam pri njih, pa je vsaj nekoliko jasnejša slika okolja, v katerem se dogajata. Vidimo samo osebe, ki se počasi premikajo po kliniki in njenih hodnikih, malo ali skoraj nič pa ne spoznamo njihove zunanje podobe ali okolja, kamor je svoje osebe postavil. Kako vse bolj bi oživela njihova zgodba in s koliko večjo lahkoto bi človek prebral te strani, ko se zdaj z neko muko vle-

češ naprej. So pa v njih jedrati orisi karakterjev in njih mišljenja.

Drugačni sta črtici Franeka in Tončka: kakor bi ju ne bilo napisalo isto pero. Vsakdanja zgodba v čisti realistični podobi. Sočni opisi hrepenečega pričakovanja 17 letnice, ki je pripravila prvi pušelj svojemu izbranemu (Franeka). V njej je nežnost, krhkost, občutljivost, sladkost hrepeneja po prvi ljubezni. In druga (Tončka): stik preprostosti in poštenosti z lažjo in umazanostjo mesta. Prva šola za pravo življenje.

Rjava sled je svojevrstno pisanje, v katerem se meša možno z nemožnim, resnično z manj resničnim, tu pa tam čisto namišljenim, v načinu pisanja podlistkov. Mogoče bi ji naslikanje resničnega okolja dalo večjo življenjskost in barvitost. Meri s svojo ostjo proti načrtno izpeljanim detektivskim povestim, v katerih ni cilj večja literarna cena.

V Epilogu stoje: Kras, Moje literarne laborije in Moj nekrolog. V Krasu se vrača v svoj rojstni otroški svet, mu daje ceno, ga označuje in proslavlja. Povisuje kraški teran (vino): „Zdi se, da je to vino zbralo ves žamet, da je to vino vsesalo vse kraško sonce in ga skrillo v črtno...“ in riše kraški svet: „Jame, vrtače in kadunje, podzemeljske jame, ograde, klanci, z borovci obrasle rebri, log in brinje, v Trnovskem gozdu brezna in ledenice...“ in slika Kraševca z lastnostmi, ki jih ne naideš v taki meri drugod. Rečimo vztrajnost, trmo oslu in njim, varčnost, treznost...“ (219). Na vse to izlije iz tihega domotožja „še svojo

željo: na Kras bi rad šel, jedel kraški prhut in pil kraški teran na kraškem ognjišču“ (220).

Moje literarne laborije so opis začeta pisateljevanja in pa vseh težkoč v poznejših letih, ko je iskal svoje poti v svet. Mogoče suhost in manjkajočo privlačnost v nekaterih njegovih spisih pojasnjuje njegova lastna beseda, ki priča o iztrganosti iz domačega kraja: „Zdaj iščem to lepoto (namreč lepoto majske noči), ki jo je občutil gozdar, in se čudim vsem nam, da jo iščemo v kavarni. tuhamo in vohamo za snovjo in motivi“ (222).

Moj nekrolog vsebuje po njem zbrana vsa srečanja s smrtjo: dodati je treba le še zadnje, tisto resnično in dokončno, ko je bil za njega z vso dušo pripravljen in ki je bilo 24. junija 1945 v Ljubljani. Zdaj je za 25 letni spomin izšla ta knjiga, postavljajoča ga v vrsto pisateljev, ki so imeli svetu iz svojega zaklada kaj povedati in so to dobro povedali.

Tine Debeljak je zbirko uredil in ji napisal potrebno sklepno besedo, katera marsikaj postavlja na pravo mesto. Zbral pa je gradivo še za življenja pisatelja sam (za zbirko Ljudje in Zanke). Opremil je knjigo arh. Jure Vombegar, z mecenskim darom pa je omogočil njen izid pri Slovenski kulturni akciji v Bs. Airesu g. H. Zupan ml.

Neprecenljive vrednosti bi bila drobna zbirka Velikonjevih najboljših spisov, ki bi služili šoli, mladini, prireditvam in tistim, ki radi kdaj pa kdaj sežejo po izbrani slovenski besedi.

Slovinci v Argentini

(S 5. strani)

zakrivilo požige in druge nesreče na Gorenjskem.

Ob prevratu se je podal v Italijo. Nekaj časa je bil v taborišču v Trani, nato pa stalno v Rimu do odhoda v Argentino. V Rimu je pomagal v Slovenski pisarni na Via dei Colli 8. Sodeloval je pri ustanovitvi lista Družabna Pravda in prav tako pri ustanovitvi organizacije z istim imenom in njenem delu. To delo je nadaljeval v Argentini. V osrednjem odboru Družabne Pravde v Buenos Airesu je opravljal razna odbojniška mesta. Rad je organiziral društvena romanja in izlete. Če je bila organizacija v finančni stiski, ji je rad priskočil na pomoč. Njegovo stanovanje, v katerem je imel svoje lastno carsko posredništvo, je bilo stalno zbirališče slovenskih krščansko socialnih delavcev in nekakša centrala in skladišče publikacij Družabne Pravde. Tu so se dolga leta vršile tudi seje Družabne Pravde.

Pokojni šest je bil globoko veren in izredno dober človek. Pomagal je vsem, kolikor je le bilo v njegovi moči. Zato je imel mnogo prijateljev ne samo med Slovenci, ampak tudi med Hrvati, Dalmatinci in tudi med Argentinci.

Pogreb je bil 21. septembra na pokopališču na Chacariti. Pogrebno mašo je v cerkvi Marije Pomočnice emigrantov daroval msgr. Anton Orehar, ki se je po evangeliju v toplih besedah poslovlil od pokojnika. Ob odprtem grobu pa mu je v slovo spregovoril njegov prijatelj in sodelavec Maks Jan, predsednik Družabne Pravde. Molitve na grobu je tudi opravil msgr. Orehar.

Za njim žalujejo v domovini njegova žena Jožica rojena Okorn ter hčerka Milena, ki ga je pred leti obiskala, ter sin Franc. V zdomstvu pa žalujejo za njim njegovi sodelavci in številni prijatelji. Vsem tem izraža tudi Svobodna Slovenija svoje globoko sožalje.

SAN MARTIN

Za zaključek proslav ob petindvajsetletnici zdomstva je Slovenski dom v San Martinu povabil svoje članstvo in prijatelje na taboriščno večerjo, ki naj bi bila spomin na leta čakanja in upanja v avstrijskih in italijanskih taboriščih. Vabilu se je odzvalo lepo število rojakov. Vsem tem so bile pri vodu razdeljene skodelice in žlice. Bivši taboriščni kuharji (Dimnik Janko, Bohanec Franc in Zihel Jože) so pripravili taboriščno enolončnico in jo delili iz kotla, ki je bil postavljen sredi dvorane. Tako kot včasih v taboriščih, so se vsi udeleženci večerje postavili v dolgo vrsto s skodelico v roki in dobili svojo porcijo in — kdor je hotel — še „dodatek“. Razlika med to večerjo in ono v taboriščih je bila samo v tem, da so tukaj enolončnici sledila še druga okusna jedila, pri katerih pripravljajo sodelovalce gospe iz San Martina, in da je zbrane goste med večerjo zabaval g. Pavlič s svojim odličnim stereofonskim kombinadom (podoben kombinado bo glavni dobitek na prihodnji sanmartinski tomboli). Predsednik doma, g. Franc Zorko, je imel ob tej priložnosti spominski govor, v katerem je med drugim poudarjal, da je bilo taboriščno življenje pred 25 leti nekaj svojevrstnega, v katerega se je večina taboriščnikov vživela, nekateri pa tudi ne. Moremo pa ugotoviti, da je bilo tisto skupno življenje ljudi, zbranih iz raznih krajev Slovenije in raznih poklicev, velikega pomena za naše današnje življenje. Še danes vsi tisti, ki nas je usoda družila v taboriščih, čutimo med seboj neko povezanost, in ta povezanost se kaže v naših domovih in organizacijah. Da, to je pozitivna posledica taboriščnega življenja: naša močna medsebojna povezanost in poštrevnost za skupno delo. To naj ostane še dalje med nami in naj bo vzor naši mladini. — Nato je g. Zorko še toplo čestital sanmartinskim dekletom in fantom, ki so zmagali na letošnjih športnih dnevih.

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Špecialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed. Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

ODVETNIK

Dr. FRANC KNAVS

sporoča vsem rojakom, da je preselil odvetniško pisarno na

TUCUMAN 1455,

piso 9, oficina "E", Capital
T. E. 45-0320

Uradne ure vsak dan od 17—20
Po dogovoru tudi izven tega urnika

Mladinski športni dnevi

ŠAH

Odigral se je v Slovenski vasi 27. septembra. Rezultat: Slovenska vas 3 — Berazategui 0.

Grbec Jože 1 — Vidmar Rudi 0;
Grbec Janez 1 — Vidmar Andrej 0;
Sušnik Franci 1 — Habič Marjan 0.

S temi rezultati si je odsek Slovenske vas priboril drugo mesto, tretje pa je zasedel odsek Berazategui.

Končna lestvica v šahu
Ramos Mejía 8
Slovenska vas 6
Berazategui 3
Morón 1

Ko imamo že odigrano odbojko, namizni tenis in koš pri SDO in odbojko namizni tenis in šah pri SFZ so že nekoliko bolj vidne možnosti za začasno osvojitve prehodnega Mladinskega pokala. Lestvica točk je naslednja:

Morón 29
San Martín 26
Slovenska vas 24
Ramos Mejía 19
San Justo 13
Berazategui 3

PRIHODNJA TEKMOVANJA

12. oktobra v Slovenski vasi
Lahka atletika

9.00 Tek 1.500 m SFZ
9.15 Tek 100 m serije SFZ
9.30 Tek 80 m serije SDO
9.45 Skok v daljino SFZ
10.05 Skok v daljino SDO
10.25 Tek 400 m serije SFZ
10.40 Tek 300 m serije SDO
10.55 Skok v višino SFZ
11.25 Skok v višino SDO
11.55 Štafeta 4x100 m serije SFZ
12.10 Štafeta 4x100 m serije SDO
14.00 Met diska SFZ
14.20 Met krogla SFZ
14.40 Tek 100 m finala SFZ
14.50 Tek 80 m finala SDO
15.00 Tek 400 m finala SFZ
15.10 Met softbolske žoge SDO
15.40 Štafeta 4x100 m finala SFZ
15.55 Štafeta 4x100 m finala SDO
16.10 Tek 300 m finala SDO
16.25 Tek 3.000 m SFZ

18. oktobra v Slovenski vasi
Nogomet

10.30 San Justo — San Martín
12.30 Adrogué/Berazategui — Morón
14.30 Ramos Mejía — Slovenska vas

25. oktobra v Slovenski vasi
Nogomet

10.30 Ramos Mejía — Adrogué/Berazategui
12.30 Slovenska vas — San Justo
14.30 San Martín — Morón

Na 12. evropskem prvenstvu v Barceloni v plavanju se je uvrstila v finale na 100 m prosto Mirjana Segrt iz Splita, v času 1:01,0, kar predstavlja nov evropski rekord.

Naš dom

San Justo

V nedeljo, 11. oktobra 1970

14. OBLETNICA

Dopoldne:

ob 8: sv. maša za vse mrtve in žive člane Našega doma, daroval jo bo msgr. Anton Orehar;

ob 9: v dvorani

- besede dušnega pastirja č. g. dr. A. Starca;
- govor predsednika Našega doma g. Čarmana;
- Slovenska pesem izvajajo šola Franceta Balantiča pod vodstvom gdč. Angelce Klanšek.
- farni pevski zbor pod vodstvom g. Štefana Drenška.

Popoldne — V ZAMISLI IN IZVEDBI SANJUŠKE MLADINE

ob 16:

- slavnostni govor;
- OB BISTREM POTOKU JE MLIN živa slika na slovenski trati, rajanje deklet in fantov. Sodeluje zbor dekliške organizacije iz Morona pod vodstvom ge. Gaserjeve.
- Prosta zabava ob zvokih PLANIKE

Počitnice v Cordobskih hribih

Dom je za vse in samo za Slovence na razpolago od 12. januarja do 28. februarja. Kdor si želi oddiha in utrditi zdravje v tem gorskem zraku, naj čimprej priporočeno (certificado) sporoči dan prihoda in vrnitve in koliko bi se v primeru potrebe lahko spremenili ti datumi, na naslov: Hanželič Rudolf, San Esteban, Sierras de Córdoba. Voznih listkov ne kupiti pred prejemom odgovora, da je v Domu še prostor.

Ker zlasti lansko leto radi popolne zasedenosti nisem mogel sprejeti mnogo družin celo rednih dobrih gostov, zato sem prisiljen letos sprejemati le za največ tri tedne bivanja tu.

Podrobne informacije daje po dobroti Dušnopastirska pisarna.

Dr. Rudolf Hanželič

Pakete in denar za Božič

najbolje in najceneje odpošilja

JADRAN PAK

Calle Monte 2049; višina Rivadavije 6400
(omnibus 132 in 133 do Carabobo 700)

Uradne ure od 15. do 19. Ob sobotah od 10. do 12.

Pismena naročila, kakor tudi denarna nakazila na

ZDENKA KALEČAK, Casilla 340, Correo Central, Buenos Aires

Pošiljke so zavarovane!

PROSLAVA SLOVENSKEGA NARODNEGA

PRAZNIKA 29. OKTOBRA IZ DNEVA

SLOVENSKE ZASTAVE

bo v soboto 24. oktobra v Slovenski hiši

Ob 19.00 sv. maša za vse Slovence in Slovence, ki so delali in se žrtvovali za svobodo slovenskega naroda.

Ob 20.00 v veliki dvorani Slovenske hiše: „Pred petindvajsetimi leti, danes in jutri“. Besedilo dr. Tine Debeljak; režija Maks Borštnik.

Ob 20.45 Slavnostna večerja.

PO ŠPORTNEM SVETU

Študentska alpinistična odprava se je po enomesečnem plezanju po vrhovih Atlasa v Maroku 12. avgusta vrnila z avtom preko Casablanca, Tangerja, Španije, Francije in Italije v Ljubljano. Odprava, ki so jo sestavljali Gregor Rupnik, Vida Markež, Marija Kavar, Tomaž Kavar, Peter Soklič, Marko Goršič in šofer Franc Grm, je bila na najvišjem vrhu Atlasa Toubkalu (4165), preplezala pa je še sedem drugih vrhov.

Zimske olimpijske igre bodo v Sapporu, Japonska, šele 1972, pa je organizacijski komite že izjavil, da bo nastopalo na prvenstvu 33 ekip; najštevilnejšo bodo poslali Amerikanci s 114 tekmovalci in tekmovalkami.

Na evropskem mladinskem košarkarskem prvenstvu v Atenah se je Jugoslavija uvrstila na tretje mesto. V polfinalu je izgubila s SZ s 64:84, Grčija pa je premagala Italijo s 65:64.

Na atletskem dvoboju Grčija-Italija je Papageorgopoulos postavil nov grški in balkanski rekord na 100 m 10,2, Papadimitriju pa je 215 cm izenačil balkanski rekord v skoku v višino.

Jugoslovansko nogometno prvenstvo se je pričelo že konec avgusta. V prvi ligi sta ostala oba kluba iz Slovenije — Olimpija in Maribor —, ki se bosta morala kar dobro potruditi, da bosta tudi to pot obstala v ligi. Po četrtem kolu sta oba zbrala 3 točki (1 zmaga in 1 remi). V drugi ligi so trije slovenski klubi: Ljubljana, Železničar iz Maribora in Mura iz Muske Sobote. Start teh klubov je še kar zadovoljiv. Ljubljana je zmagala v dveh tekmah, eno pa je igrala neodločeno; Mura in Železničar sta po dvakrat zmagala, preostalo tekmo pa izgubila.

Marjan Mesec je med 65 skakalci na tekmovalcu na skakalnici iz umetne mase v Reit am Winkel v ZRN zasedel drugo mesto s skokoma 51 in 47,5 m. Prvi je bil zani nemški skakalec Gerner s 53 in 45 m.

OBVESTILA

SOBOTA, 3. oktobra 1970:

V Slovenski hiši ob 18.45 Proslava 25-letnice ustanovitve slovenskih šol na Primorskem.

NEDELJA, 4. oktobra 1970:

V Slovenskem domu v San Martinu velika sanmartinska tombola.

V Slovenski hiši po mladinski maši zvezni sestanek SFZ in SDO.

NEDELJA, 11. oktobra 1970:

V Našem domu v San Justo 14. obletnica.

SOBOTA, 24. oktobra 1970:

Proslava obletnice osvoboditve 29. oktobra 1918 in dneva slovenske zastave, s slavnostno večerjo, v Slov. hiši. Začetek s sv. mašo ob 19.

NEDELJA, 25. oktobra 1970:

V Sloimškovem domu deveta obletnica otvoritve.

V Hladnikovem domu asado, namenjen sodelavcem, prijateljem in znanem rev. Franca Buha CM, katerega izkupiček je namenjen potrebam njegovega misijona na Madagaskarju.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Deveta počitniška kolonija za otroke. Zedinjena Slovenija tudi letos pripravlja v kordobskih gorah otroško kolonijo od 7. do 12. leta starosti. Prijave sprejema v svoji pisarni v Slovenski hiši do 25. okt. vsak dan od 15—20 (razen ob sobotah) in ob nedeljah po sv. maši. Pohitite s prijavi, ker je število omejeno! — Dnevna oskrba pri č. g. Hanželiču znaša le 450 pesov, ves prispevek pa 11.500 pesov. K prijavi je treba priložiti 3.000 pesov. Kolonija bo odpotovala iz Buenos Airesa v nedeljo, 27. decembra zvečer, vrnila pa se v torek, 12. januarja zjutraj.

Druga pevška vaja združenih pevskih zborov bo v soboto, 10. oktobra ob 19.30 v Slovenski hiši.

Prosvetni večer Zedinjene Slovenije

9. oktobra ob 20

Predavatelj

padre Gardella — znana osebnost v arg. javnem življenju

Tema: „Argentina en la hora actual“

Zaradi izredne aktualnosti vabimo vse rojake k udeležbi.

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

v nedeljo, 4. oktobra, ob 15.30

VELIKA SANMARTINSKA TOMBOLA

Glavni dobitek: najmodernejši stereofonski kombinado

Poleg tega še 30 bogatih in vrednih tombol in 120 činkvinov.

Po tomboli bo

VELIKA DRUŽABNA PRIREDITEV

Sodeluje orkester „Planika“

SLOVENSKA HRANILNICA Z. Z. O. Z.

Bartolomé Mitre 97

Ramos Mejía

T. E. 658-6574

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20

Opozarjamo vse člane na življenjsko zavarovanje. — Informacije v zadružni pisarni v uradnih urah.

Predno vzamete posojilo ali kupite na obroke, se oglasite pri nas.

Če hočete denar varno in dobro naložiti, ga vložite v Slov. hranilnico

Zahvala

Ob smrti našega dragega očeta

Avgusta Malovrha

se zahvalujemo č. g. Jožetu Škrbcu za vse obiske v bolnici in za podelitev sv. popotnice; g. direktorju msgr. Antinu Oreharju za pogrebno sv. mašo, nagovor ter za vodstvo pogreba; vsem, ki so ga obiskovali v bolnici, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so ga kropili in spremili na njegovi zadnji poti. Bog vam bodi dobrotni plačnik!

27. septembra 1970.

Hvaležni hčere in sinovi z družinami